

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY
The Spirit Makes The Power

FACULTY OF INFRASTRUCTURE ECONOMICS DEPARTMENT

**Economics and Management (Security and Defense)
Department ‘National and Regional Security’**

**THE NATIONAL STRATEGY FOR CRISIS AND DISASTER DURING
CORONAVIRUS CRISIS , AND ITS IMPACT ON JORDANIAN
NATIONAL SECURITY , THE MODERATING ROLE OF
INFORMATION TECHNOLOGY. AN APPLIED STUDY AT THE
JORDANIAN NATIONAL CENTER FOR CRISES AND DISASTERS
2010-2022**

A PhD Thesis in National and Regional Security

By

FAISAL TAYEL ABDEL-RAZZAQ ABDALLAT

faisal.abdallat@pm.gov.jo

Academic Supervisor: Prof. Dr. Dimitar DIMITROV

**Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements for the Degree of PhD in
Security Science**

Sofia, 2024

The dissertation was discussed and directed for defense by the Department of National and Regional Security at the University of National and World Economy - Sofia on 03.4.2024.

The author is a doctoral student in full-time education at the same department. The research and development was carried out at the University of National and World Economy - Sofia.

The dissertation has a volume of 155 pages. The main part is 147 pages and contains: introduction, three chapters, conclusion, list of references and Annex.

1) **Jordanian national strategy** for crises and disasters during coronavirus crisis, moderate role of information technology, сп. „Национална сигурност“, бр. 15, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-15/>).

2) **The impact of stages of crisis management** in Jordanian national security 2020-2024, сп. „Национална сигурност“, бр. 16, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. <https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-16/>).

3) **The impact of strategic agility** in crisis management at Jerash Private University-Jordan-2024, сп. „Национална сигурност“, бр. 17, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-17/>).

4) **The intellectual capital** and innovation impact in crisis management: Jordan as a case study, сп. „Национална сигурност“, бр. 18, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-18/>).

The defense of the dissertation will take place on jul- 25, 2024 at 10:00, in "Scientific Council Hall" of the University of National and World Economy - Sofia. The materials on the defenses are available in the Science Directorate and on the website of the University of National and World Economy - Sofia: www.unwe.bg.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY
The Spirit Makes The Power

FACULTY OF INFRASTRUCTURE ECONOMICS DEPARTMENT
Economics and Management (Security and Defense)
Department ‘National and Regional Security’

FAISAL TAYEL ABDEL-RAZZAQ ABDALLAT

**The National Strategy For Crisis and Disaster During Coronavirus Crisis, and its Impact
on Jordanian National Security, the Moderating Role Of Information Technology.
An Applied Study at the Jordanian National Center for Crises and Disasters 2010-2022**

ABSTRACT

**OF DISSERTATION WORK FOR ACQUISITION OF EDUCATIONAL AND
SCIENTIFIC DEGREE "DOCTOR"
IN ECONOMICS AND MANAGMENT (DEFENCE AND SECURITY)**

ACADEMIC SUPERVISOR: PROF. DR. DIMITAR DIMITROV

REVIEWERS:

...

....

.....

.....

SOFIA, 2024

1. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION

1.1. Relevance of the research

This study aims to identify the impact of crisis management phases in disaster and crisis risk reduction on Jordanian national security in its dimensions represented by government Measures through the presence of moderate variables (information technology) in the Jordanian National Security Council. The study community is from the upper and middle management in the National Center for Security and Crisis Management, namely, an employee at the same level as the head of the department, where they were administratively numbered 150, and the questionnaire was used as a survey tool to collect data. The comprehensive inventory method was used, as it is commensurate with the small size of the study community, where (140) questionnaires were distributed and (32) questionnaires were recovered, valid for adjustment; a percentage of (25.5%).

It can be said that the significance of the research depends on the following aspects:

1. The importance of global security and stability
2. The importance of maintaining supply chains in all fields(medical, industrial and agricultural)
3. It is exposed to research one of the most important topics in contemporary management thought, which is Crisis Management.
4. The importance of the National Security sector as one of the most vital and innovative sectors of all sectors in Jordan, in keeping the country stable.

therefore, necessary that the international community work on recommendations that urge the Member States to enact national legislation and put operational regulations to manage international crisis, risk mitigation on human.

1.2. Object and subject of the research

- The Object of the Research :

The object of the research is the national system of Jordan on management, on a national level, of the effects of global crises such as pandemics.

- The Subject of the Research

The subject of research are the options for optimization of the coordination processes within the executive power of Jordan considering the relevant competences of the state institutions.

1.3. Purpose of the study:

The aim of the research is to assess the government measures against the coronavirus, the extent to which these measures have been successful in practically encircling the virus and reducing its health, economic, and security effects on Jordanian society, and identifying the negative effects of these measures, especially those related to restricting the freedoms of citizens. Due to the above, this research aims at the following purpose:

1. Studying of the impact of Jordanian government Ministries' measures during the pandemic and their Impact on national security.
2. The options to ensure effective International Cooperation.
3. Analysis of Strategic Management and strategic planning of crises on national level.
4. Studying whether information technology is used in Jordan to deal with crises and reduce their negative effects or not

This thesis will strengthen national security, increase awareness and alertness at national scale, through organizing and regulating the cooperation between ministries and other involved sectors. The thesis will be the milestone and the support for the establishment of necessary rules of conduct that could be useful procedures to issue official decrees, regulations and decisions for crisis

1.4. Main research tasks:

In this thesis, several topics will be addressed and could be listed as follow:

- Study the states of crisis threats at national, regional and international scales.
- Assessment of national security regime to combat the impact of crisis .
- the study lies in the effectiveness of crisis management tools and methods in general, and the importance and necessity of updating the plans of the concerned ministries in crisis management and the development of emergency plans in Jordan.
- the study lies in how the crisis is managed at the National Center for security and crisis management. By finding modern and innovative ways through crisis management tools and the extent of the success of the National Crisis Management Center in coordinating national efforts in ministries to deal with crises, especially that the current era uses technology greatly.

1.5. Scope and limitations of the study

The limitations of this study could be presented by the following :

1 - The Jordanian economy is one of the weakest economies in the Arab region, it is still considered a gorgeous country and attractive to foreign investors based upon how skilled employees are

2 - Difficulty communicating with some leaders working at the National Center for Security and Crisis due to presence in meetings or carrying out their duties during the Corona crisis.

3 - The accuracy of the study results depended on the extent of the cooperation of the leaders of the crisis center (the study community) in answering the questionnaire and the accuracy of their estimates while answering the questionnaire

- **Objectivity limits :**

The objective boundaries are represented by the three variables of the study: crisis and risk management as an independent variable with dimensions (prevention and mitigation, detection of early warning, preparedness, response, recovery of learning) and national security as a dependent variable with dimensions (health, security measures, political measures, economic measures, media measures). The third variable is the modified variable information technology with dimensions (information, technology, hardware, equipment, software, networks)

1.6. Research thesis (Study Hypothesis)

The main hypothesis

H01: There is no impact of Crisis and Risk Management (Prevention and Mitigation, Detection of early warning signals, Preparedness, Response, recovery of activity and Learning) on National Security (health measures, security measures, political measures, economic measures and Media measures) at level ($\alpha \leq 0.05$).

Research methodology

In order to answer the question, **chapter I** will focus on Abstract for the dissertation then Chapter I will focus on general framework of the study, Introduction, Importance of Research, The Object of The Research, The subject of the Research, The Aim of the Research, Research Problem and Questions, Study Hypotheses, Study Form, Procedural Definitions, Study Limits.

Chapter II focus on Previous Studies, Bootstrap, Summary Of Previous Studies, What

Distinguishes The Current Study from Previous Studies, The Relationship Between The Study Variables.

Chapter III focus on Theoretical framework, Crisis Management theoretical framework the global collaboration and coordination on different levels (detection, reaction, and recovery) concerning the national, regional and international level, Disaster management, Crisis Management Concept, UN mobilizes global cooperation in science-based COVID-19 responses, Characteristics of Crises, Stages of Crisis Management, Dependent Factor National Security, The Dimensions of Government Measures (Health Measures), Information technology (hardware, software, equipment, networks , Internet).

Information technology definition, Benefits of Information technology, the National Center for Security and Crises Management in Jordan, Vision, Mission and Tasks of the NCSCM, Custodianship and status, Future Outlook, Concept of Operations , the organizations that supported the National Center for Security and Crisis are then in **Chapter IV we will focus** on method And Procedures Study Methodology, Type of Study, The Study Community, Preview Module, Sources of Data Collection:

Two Types of Data Collection Sources, Study tool, test the reliability and validity Stability of The Study Instrument, virtual honesty, Stability of The Study Instrument, Suitability of the study model For The Statistical Methods Used, Statistical Processors then **Chapter V** will focus on Data Analysis And Hypothesis Testing , description of the Characteristics Of The Study Sample, Social Gender: some Tables for Description of The Gender Variant, then Age table, then Description of The Sample Members According to The Age Variable table, Description of The Variables of The Demographic Study table Description of The Dimensions of The Study Variables and Testing of Study Hypotheses.

Chapter VI will focus on the Results And Recommendations then discussion of Results Discussion of the Conclusions then List of Sources And References, and Special References to The Corona Crisis in Jordan.

1.7. Users of the survey results

This Jordanian thesis will help all government and non-governmental departments, crisis and disasters institutes, international crisis department and facilities in Jordan and other country's to strengthen their crisis management and security regime and corporations between all country's.

2. VOLUME AND STRUCTURE OF THE DISSERTATION

The dissertation has a volume of 155 pages. The main part is 148 pages and contains: list of tables, list of figures, list of abbreviations, introduction, 6 six chapters, conclusion, list of references, Appendix.

The main text contains some tables,. The dissertation has the following structure:

List of Illustrations

I. LIST OF TABLES

II. LIST OF FIGURES

III. LIST OF ABBREVIATIONS

General Introduction:

Chapter I:

General Framework of The Study

- 1.1 Introduction
- 1.2 Importance of Research
- 1.3 The Object of The Research
- 1.4 The subject of the Research
- 1.5 The Aim of the Research
- 1.6 Research Problem and Questions
- 1.7 Study Hypotheses
- 1.8 Study Form
- 1.9 Procedural Definitions
- 1.10 Study Limits

Chapter II

Previous Studies

- 2.1 Bootstrap
- 2.2 Summary Of Previous Studies
- 2.3 What Distinguishes The Current Study from Previous Studies
- 2.4 The Relationship Between The Study Variables

Chapter III

Theoretical framework

3.1 Crisis Management Theoretical Framework

- The global collaboration and coordination on different levels (detection, reaction, and recovery) concerning the national, regional and international level.

- Disaster management

3.1.1 Crisis Management Concept

- **UN mobilizes global cooperation in science-based COVID-19 responses**

3.1.2 Characteristics of Crises

3.1.3 Stages of Crisis Management

3.2 Dependent Factor National Security; The Dimensions of Government Measures (Health Measures)

3.3 Information technology (hardware, software, equipment, networks , Internet)

3.3.1 Information Technology Definition

3.3.2 **Benefits of Information Technology**

3.4 The National Center for Security and Crises Management in Jordan

3.4.1 Vision, Mission and Tasks of the NCSCM

3.4.2 Custodianship and status

3.4.3 Future Outlook

3.4.5 Concept of Operations

3.4.6 The organizations that supported the National Center for Security and Crisis are

Chapter IV

Method And Procedures

Study Methodology

4.1 Study Curriculum

4.2 Type of Study

4.3 The Study Community

4.4 Preview Module

4.5 Sources of Data Collection:

Two Types of Data Collection Sources

4.6 Study Tool

4.7 Test The Reliability And Validity Stability of The Study Instrument

4.7.1 Virtual Honesty

4.7.2 Stability of The Study Instrument

4.8 Suitability of The Study Model For The Statistical Methods Used

4.9 Statistical Processors

Chapter V

Data Analysis And Hypothesis Testing

Preface

5.1.1 Description of The Characteristics Of The Study Sample

1. Social Gender:

Table (1.5)

Description of The Gender Variant

5.1.2 Age:

Table No. (2.5)

Description of The Sample Members According to The Age Variable

5.2 Description of The Variables of The Demographic Study

5.3 Description of The Dimensions of The Study Variables

5.4 Testing of Study Hypotheses

Chapter VI

Results And Recommendations

6.1 Introduction

6.2 Discussion of Results

6.3 Conclusions

6.4 Recommendations

List of Sources And References

Special References to The Corona Crisis in Jordan

3. SUMMARY OF THE CONTENTS OF THE DISSERTATION

INTRODUCTION

The Introduction substantiates the topicality of the researched issues. The object, the subject, the thesis, the goal, the tasks, the methodology, the scope and the limitations of the scientific research are presented.

CHAPTER I

1.1. Introduction

The Coronavirus Pandemic in Jordan 2020 is part of the global pandemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) that first appeared in late 2019 in China and subsequently spread to most countries of the world. The Jordanian government has taken several proactive measures to prevent the epidemic, which was later declared by the World Health Organization (WHO) to be a global

pandemic, from reaching its territory as soon as the announcement about its spread outside China and the registration of cases of infections and deaths in different countries of the world. After approximately four months from the announcement of the disease, the first confirmed case of the virus was recorded inside the country on March 2, 2020. On that day, the Jordanian Minister of Health, Saad Jaber, announced in a press conference that the patient, a young man in his thirties, had shown symptoms 14 days after his return to Jordan from Italy. Thus, a quarantine was imposed on him and his family members to conduct laboratory tests and it was confirmed that he tested positive for COVID-19.

During the following days, Jordan did not record any new infections until March 15, 2020. On that day, new cases were recorded, most of them were Jordanians who had returned from abroad, days before the government announced the suspension of flights and the closure of land, sea and air ports. The Jordanian Minister of Health later announced that schools will be closed and gatherings prohibited if the number of people infected with the virus reached 20.

On March 17, the number of confirmed cases of the disease reached 40. This prompted the Jordanian government to take many additional precautionary measures, including activating the Defense Law issued in 1992, according to which all official institutions and departments and the private sector were suspended, except for the vital sectors and the health sector, and prevented citizens from leaving homes except in cases of extreme necessity. The government also prohibited gatherings of more than 10 people, prevented movement between governorates, and suspended operations, medical reviews, and visits to patients except in emergency cases and operations. Additionally, the printing of paper newspapers was stopped, as it contributes to the transmission of infection, and the work of mass transportation and transportation was suspended, malls and commercial centers were closed, and only supply centers, pharmacies, bakeries, foodstuffs, medicine, water, fuel and electricity were allowed to open. The Jordanian government has also set up quarantine camps for individuals via the land border crossing.

1.2. Significance of the Research (Importance)

Importance of the research depends on the following aspects:

- It is exposed to research one of the most important topics in contemporary management thought, which is Crisis Management.
- The current study gains its significance from the importance of the topic of Crisis and Risk Management.

- The importance of the National Security sector as one of the most vital and innovative sectors of all sectors in Jordan, in keeping the country stable.

1.3. The Object of the Research

The object of the research is the national system of Jordan on management, on a national level, of the effects of global crises such as pandemics.

1.4. The Subject of the Research

The subject of research are the options for optimization of the coordination processes within the executive power of Jordan considering the relevant competences of the state institutions.

1.5. The Aim of the Research

The aim of the research is to assess the government measures against the coronavirus, the extent to which these measures have been successful in practically encircling the virus and reducing its health, economic, and security effects on Jordanian society, and identifying the negative effects of these measures, especially those related to restricting the freedoms of citizens.

Due to the above, this research aims at the following tasks:

- 1- Studying of the impact of Jordanian government Ministries' measures during the pandemic and their Impact on national security.
- 2- The options to ensure effective International Cooperation.
- 3- Analysis of Strategic Management and strategic planning of crises on national level.
- 4- Studying whether information technology is used in Jordan to deal with crises and reduce their negative effects or not.

1.6. The Research Problem:

The problem of the study lies in how the crisis is managed at the National Center for security and crisis management. By finding modern and innovative ways through crisis management tools and the extent of the success of the National Crisis Management Center in coordinating national efforts in ministries to deal with crises, especially that the current era uses technology greatly.

The Research Questions

1. What is the impact of the national strategy for disaster and crisis management on national

security?

2. Does the Jordanian Government have strategic plans for disasters, crises and pandemics?
3. Does the Jordanian Government have the ability to implement strategic plans?
4. Is there coordination and integration between official, non-official, and civil society organizations in Jordan regarding joint work in developing crisis and disaster strategic plans and in implementing these plans during crises, disasters and pandemics?
5. In order to know the role of governmental measures in managing the crisis through its indicators in the following aspects (discovering early warning signs, preparedness and prevention to face all Jordanian crises, containment of damages, restoration of normal activity, coordination with other countries in crisis, and disease control (Covid -19)).

1.7. Study Hypothesis

The main hypothesis

H01: There is no impact of Crisis and Risk Management (Prevention and Mitigation, Detection of early warning signals, Preparedness, Response, recovery of activity and Learning) on National Security (health measures, security measures, political measures, economic measures and Media measures) at level ($\alpha \leq 0.05$).

The first main hypothesis is divided into five sub-hypotheses:

H01-1: There is no impact of Crisis and Risk Management (Prevention and Mitigation, Detection of early warning signals, Preparedness, Response recovery of activity and Learning) on health measures at level ($\alpha \leq 0.05$).

H01-2: There is no impact of Crisis and Risk Management (Prevention and Mitigation, Detection of early warning signals, Preparedness, Response recovery of activity and Learning) on security measures at level ($\alpha \leq 0.05$).

H01-3: There is no impact of Crisis and Risk Management (Prevention and Mitigation, Detection of early warning signals, Preparedness, Response recovery of activity and Learning) on political measures at level ($\alpha \leq 0.05$).

H01-4: There is no impact of Crisis and Risk Management (Prevention and Mitigation, Detection of early warning signals, Preparedness, Response recovery of activity and Learning) on economic measures at level ($\alpha \leq 0.05$).

H01-5: There is no impact of Crisis and Risk Management (Prevention and Mitigation, Detection of early warning signals, Preparedness, Response recovery of activity and

Learning) on media measures at level ($\alpha \leq 0.05$).

- **H02:** There is no significant moderate impact of Information Technology (Hardware, equipment, software and networks) on improving the relationship between Crisis and Risk Management and National Security at level ($\alpha \leq 0.05$).

1.9. Procedural Definitions

1- *Crisis management* is an organization's process and strategy-based approach for identifying and responding to a critical event.

2- *A critical event* can be defined as any threat, unanticipated incident, or negative disruption with the potential to impact an organization's people, property, or business processes.

3- *Risk management* is the process of identification, analysis, and acceptance or mitigation of uncertainty in investment decisions.

4- *Risk* is inseparable from return in the investment world.

5- *Risk management strategies* include avoidance, retention, sharing, transferring, and loss prevention and reduction.

6- *Natural disaster* related crises, typically natural disasters, are such environmental phenomena as earthquakes, volcanic eruptions, tornadoes and hurricanes, floods, landslides, tsunamis, storms, and droughts that threaten life, property, and the environment itself.

Chapter II

A Review of the Previous Literature

This chapter talked about a number of studies conducted around the world that examined crisis management from various aspects, some agreed with this study, and some make a differed in tools, means and results, but all agreed on the importance of crisis preparedness, the importance of training for staff and the importance of international coordination.

2.1. The Relationship between the Study Variables:

2.1.1. The relationship between the stages of crisis management and the variables of the study.

- If we look at the title of the research, the strategy of the Jordanian government, the stages of crisis management, its impact on national security and the impact of Information

Technology at the National Crisis Management Center, we would find that it consists of three parts: strategy, national security and crisis management.

- There is no word like strategy that is controversial and debated, and more of it is used and repeated, because this word has spread among people and everyone is repeating it without really knowing its concept or connotations.

There have been a lot of topics bearing the title of national security in recent times, and they have not paid proper attention to it, and they have not defined

Chapter III

LITERATURE REVIEW:

1. The first section: The global collaboration and coordination on different levels (detection, reaction, and recovery) Disaster risk management ,Corona virus Pandemic in Jordan.

1-1 UN mobilizes global cooperation in science-based COVID-19 responses. (<https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/un-mobilizes-global-cooperation-science-based-covid-19-responses>)

2. The second section: Crisis and risk management - stages of the crisis.

2-1 National security (health metrics, security metrics, political metrics, economic metrics, and media metrics)

3. Third Section : Information technology (hardware, software, equipment, networks, Internet).

4. The fourth section: The National Center for Security and Crisis Management – Jordan.

3.1. Crisis Management Theoretical Framework

3.1.1. The global collaboration and coordination on different levels (detection, reaction, and recovery) concerning the national, regional and international level.

Disaster risk management in the international level:

(<https://www.undrr.org/terminology/disaster-risk-management>)

As(the United Nations Office for Disaster Risk Reduction:2024) mentioned on their website Disaster risk management is the application of disaster risk reduction policies and

strategies to prevent new disaster risks, reduce existing disaster risks, and manage residual risk, contributing to the strengthening of resilience and reduction of disaster losses.

Annotation: Disaster risk management actions can be distinguished between prospective disaster risk management, corrective disaster risk management and compensatory disaster risk management, also called residual risk management.

(United Nations Office for Disaster Risk Reduction: 2024)

- Prospective disaster risk management activities address and seek to avoid the development of new or increased disaster risks. They focus on addressing disaster risks that may develop in the future if disaster risk reduction policies are not put in place. Examples are better land-use planning or disaster-resistant water supply systems.
- Corrective disaster risk management activities address and seek to remove or reduce disaster risks that are already present and that needs to be managed and reduced now. Examples are the retrofitting of critical infrastructure or the relocation of exposed populations or assets.
- Compensatory disaster risk management activities strengthen the social and economic resilience of individuals and societies in the face of residual risk that cannot be effectively reduced. They include preparedness, response, and recovery activities, but also a mix of different financing instruments, such as national contingency funds, contingent credit, insurance and reinsurance, and social safety nets.
- Community-based disaster risk management promotes the involvement of potentially affected communities in disaster risk management at the local level. This includes community assessments of hazards, vulnerabilities, and capacities, and their involvement in planning, implementation, monitoring and evaluation of local action for disaster risk reduction.
- Local, and indigenous peoples' approach to disaster risk management is the recognition and use of traditional, indigenous and local knowledge, and practices to complement scientific knowledge in disaster risk assessments and for the planning and implementation of local disaster risk management.
- Disaster risk management plans set out the goals and specific objectives for reducing disaster risks together with related actions to accomplish these objectives. They should be guided by the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015 2030 and considered and coordinated within relevant development plans, resource allocations and

programmer activities. National-level plans need to be specific to each level of administrative responsibility and adapted to the different social and geographical circumstances that are present. The time frame and responsibilities for implementation and the sources of funding should be specified in the plan. Linkages to sustainable development and climate change adaptation plans should be made where possible.

3.1.2. Corona virus Pandemic in Jordan:

The Coronavirus Pandemic in Jordan 2020 is part of the global pandemic of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) that first appeared in late 2019 in China and subsequently spread to most countries of the world. The Jordanian Government has taken several proactive measures to prevent the epidemic, which was later declared by the World Health Organization (WHO) to be a global pandemic, from reaching its territory as soon as the announcement about its spread outside China and the registration of cases of infections and deaths in different countries of the world

3.1.3. UN mobilizes global cooperation in science-based COVID-19 responses

(<https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/un-mobilizes-global-cooperation-science-based-covid-19-responses:2024>)

April 2020 — The United Nations is mobilizing international cooperation to harness the power of science to tackle the coronavirus pandemic, while also working with partners to explore innovative crisis responses tools.

Less than 100 days since the World Health Organization (WHO) was notified about the new coronavirus, research has accelerated at incredible speed. “I am glad to report that our research and development efforts are moving quickly,” said WHO Director-General Tedros Adhanom Ghebreyesus in a recent briefing. He shared that the Solidarity Trial – a WHO initiative that assesses potential treatments for COVID-19 – has already led to 74 countries joining or expressing interest to taking part in the trial.

More than 200 patients have already been randomly assigned to one of the studies, he said. While randomized clinical trials normally take years to design and conduct, the Solidarity Trial will reduce the time taken by 80%, according to WHO.

The viral genome was mapped in early January and shared globally, which enabled tests to be developed and vaccine research to start. And about 20 institutions and companies are racing to develop a vaccine.

WHO is gathering the latest scientific findings and knowledge on coronavirus disease (COVID-19) and compiling it in a database, after bringing together 300 scientists, researchers, national public health experts across the world to assess the current level of knowledge about the new virus and identify research priorities and gaps.

WHO is committed to ensuring that as medicines and vaccines are developed, they are shared equitably with all countries and people.

3.1.4. Crisis Management Concept

The concept of crisis management emerged in 1986 when NATO organized its first conference on software engineering in Garmisch, Germany, with the aim of finding a solution to what was then known as a crisis in the software industry. The software had been in a crisis for more than 50 years at that time (Zykov, 2021: 7). The differences among researchers in crisis management can be attributed to various factors, including the field of activity affected by the crisis, the types of crises, and the magnitude of the damage resulting from them (Hayder Ghazi, Souad Kamoun, 2023)

The crisis can be defined based on the literature as follows:

- 1- Administratively, a crisis is an unstable phenomenon that represents a direct and clear threat to the survival and continuity of the organization. It is characterized by a certain degree of risk and represents a turning point in unstable situations that lead to undesirable results that negatively affect the efficiency and effectiveness of the decision maker and lead to material, moral, and physical loss that affects the reputation, status, and future of the organizations.

3.1.5. Stages of Crisis Management

Writers and researchers differ in defining the stages of crisis management, but they focus on one framework for crisis management. Five stages have been identified as:

- 1- **The stage of feeling the possibility of a crisis occurring:** In this stage, we find that the crisis sends a series of warning signals (symptoms) that managers receive, but it may be difficult for them to catch the real and important signals.
- 2- **Preparation and prevention phase:** This phase includes discovering the organization's weak points, developing a confrontation plan, and determining the necessary methods and preparations to implement the plan. Individuals and groups are also trained on how to confront the crisis, noting that any plan is better than improvisation and randomness. At this stage,

strategic planning is very important in trying to avoid the occurrence of a crisis, and it also helps to predict the different types of crises that the organization may be exposed to.

- 3- **The crisis confrontation stage:** In this stage, means are prepared to limit the damage and prevent it from spreading to include other parts of the organization that have not yet been affected. Its success in this stage depends on the degree of its readiness to confront the crisis, as well as on the nature of the crisis itself and the extent of cooperation and coordination between the various parties.
- 4- **The stage of restoring balance and activity:** This stage includes preparing and implementing ready-made programs that were prepared in advance and restoring activity from several aspects, including tangible and moral assets, through those programs and plans, in order to gradually restore balance.
- 5- **The learning and experience evaluation stage:** In this stage, what has been accomplished while confronting the crisis is evaluated so that it can be improved in the future the crisis response evaluation process provides useful information from the standpoint of preventing the recurrence of the crisis.

3.2. Dependent Factor - National Security

We can consider it as **The Dimensions of Government**

1- Measures

a. Health Measures: (Abdelhaleem Aladwan .2020)

The government has taken strict measures and preventive measures to contain the Virus and halt it from spreading, by the following:

- 1- Jordan has started to engage and coordinate with the World Health Organization to collect information about the virus
- 2- Jordan began to cooperate and coordinate with developed countries medically and in the field of scientific laboratories to coordinate regarding the disease
- 3- Jordan followed up the international information received from the official and private media about the virus to store information and analyze it by specialists to prepare for the crisis . Then government started the following:
 - Developing procedures to monitor cases at entry points into the territory of the state.
 - Promoting proactive case detection by expanding laboratory tests.

- Providing specialized and appropriate quarantine places and appropriate treatment protocols for cases.
- Active tracking of contact, as well as taking standard measures to reduce disease transmissions, such as:
 - Disrupting educational institutions.
 - Suspending air traffic -transportation- inside and outside the country.
 - Stopping all public activities, preventing gatherings, and closing public places such as shopping centers and parks.
- An attempt not to disrupt the normal lives of people, despite the implementation of "social divergence" measures like launch of the "Stay Home" campaign, that urges people to remain in their homes and not go out except for necessity, except that the state took into account the mental health of individuals, so I followed the gradual approach in the procedures for limiting the movement of people, applying the partial ban from six in the evening until ten in the morning (Al-Maani, 2020).

b. Media Measures: (Abdelhaleem Aladwan .2020)

In this type of crisis, the media participates with government agencies in a major role in managing them through several major tasks, represented in:

- **The link:** To play the role of the link between the authorities concerned with managing the crisis and the members of society, and to clarify the nature of the actions taken by these bodies, with all transparency and clarity, in order to prevent any ambiguities or false interpretations of the truth. This is due to the fact that media in this context publishes information about any crisis or disaster in a transparent and accurate manner, and transmits it to members of society in a clear, simple and understandable message, which enables them to know the crisis in its various dimensions, and realize its risks and challenges and how to deal with it. This role depends mainly on the nature of the information provided by government agencies involved in the crisis, whenever it allowed information to flow in a transparent manner, it helped the media to play its role, while the absence of information leads to the emergence of rumors about the crisis, which may hinder government efforts in managing the crisis.

- **The Educational role (Ala'a B. Al-Tammem,2020)**

There is no doubt that the role of the various media organizations, visual, audio and written, in their role in educating members of society is of great importance. It is not just about educating them in ways to face crises and how to work to contain their various effects and repercussions, but also, and perhaps most importantly, their involvement in the crisis management process, based on the premise that the success of managing any crisis requires the integration of all efforts in it, the governmental and societal, and here the media plays a vital and major role in promoting the idea of integrating social responsibility in crisis management.

- **The preventive role**

The effectiveness of the media's role is no longer measured by its educational and informational role only, but also by the initiatives and campaigns that aim to enhance the protection of society in times of crisis, the media, with its various platforms and activities, like programs that host experts and specialists, and shedding light on countries' experiences in dealing with crises, it contributes to protecting members of society.

- **Addressing rumors** which aim to create chaos at home and threaten social cohesion, and the role that the media plays in this regard is very important, especially if taking into account the fact that rumors are booming and spreading rapidly in times of crisis, people resort to believing it, especially if the parties involved in the crisis do not provide information about it and provide it to the various media. Mostly, the source of these rumors is social media platforms that are not subject to regulations governing their work.

- **Digital Media and Crisis Management(Amjad Safori, Enaam Youssef, 2023)**

Modern digital media is considered the pivotal factor in the process of improving the public image of the organization when it is exposed to a crisis or suffers a loss related to its reputation. And here is the game of digital media technologies as a concept that establishes new rules based on social responsibility for the work of institutions, organizations, interest in the public and the main driver for establishing rules and changing the behavior of individuals, unlike what was the traditional media (K. Mohammadi ,2020). There are many advantages for digital media as it provides organizations during crises or disasters with ways to rectify organizations' dynamism. The most important advantages are related to the mental image of the organization and the treatment of wrong conditions, or solving an

emergency problem, or improving a certain reputation by providing permanent and rapid (D. Wright and M. Hinson,2017) communication with its customers directly and with ease, as communication is one of the basic tasks in crisis management (S. Salloum, M. Al-Emran, S,2018) When a crisis occurs for an organization, accurate, clear and adequate information must be communicated to the media and updated in an initial and continuous manner, because ignoring or neglecting the media at times of crisis help spread rumors; and here lies the importance of modern digital media in covering events quickly and directly. It is necessary to inform the public during the process of crisis management because this clarifies the organization's position, explains the causes of the crisis, and stops the spread of rumors and gossip, and calms down the public's power in social circles. Media campaigns are considered one of the most important methods and means related to the crisis and its management [24]. The main purpose of crisis management is to preserve the organization's reputation from collapse. Yet, it is true that reputation and image will inevitably be affected by the crisis and become the focus of public opinion

Chapter IV

Study Methodology

4.1 Study methodology

4.2 Type of Study

4.3 The Study Community

4.4 Preview Module

4.5 Sources of Data Collection

4.6 Study Tool

4.7 Testing The Truthfulness And Stability of The Study Instrument

4.8 Suitability of The Study Model For The Statistical Methods Used

4.9 Statistical Manipulations

4.1. Study methodology

The study follows the sampling strategy to answer the questions of the study, and its various hypotheses, based on the resolution in data collection and using descriptive and quantitative statistics to reach different relationships and produce models in these relationships to the possibility of proving cause and effect.

The study methodology shows the methods and procedures that will be followed to complete this study, where the study community, the inspection unit, the methods of data collection, the study tool, and the statistical methods that will be used to reach the results, which in general will follow the descriptive analytical approach.

4.2. Type of Study

This study is considered illustrative in terms of purpose, because it tries to link cause and effect, and it is applied in nature, and not planned, because it will take place in the natural environment of the Jordanian National Center for Security and Crisis Management 2023, which is a cross-sectional study in terms of the time horizon, as it will be conducted for one time at the National Center for Security and Crisis Management 10-2023.

4.3. The Study Community

The target study community consisted of all managers in the senior, middle and lower management at the center, where the number of employees reached (150) (al-Nasr study, Khaled 2022) according to information from the human resources at the center and due to the small sample, the questionnaire was distributed in an exhaustive manner and 32 questionnaires were retrieved valid for analysis.

4.5. Sources of Data Collection:

Two types of data collection sources include.

4.5.1. Secondary Sources

The secondary data is represented by books, periodicals, University theses, scientific researches, previous studies and information available on scientific databases that were reviewed before the study and were used to prepare the theoretical framework to identify the relationships between crisis management and its stages and between national security and Information Technology at the National Center for security and Crisis Management in Jordan in 2020.

4.5.2. Primary sources:

The questionnaire was distributed to the study sample at the Jordanian National Center for Security and Crisis Management in the upper, middle and lower categories of management.

4.6 Study Tool

The questionnaire study tool is to collect data based on four sets of paragraphs and was developed as follows:

The first part: Demographic characteristics of employees and the study community (gender, years of experience, age, educational qualification).

The second part: Dimensions of the autonomous study variator.

The third part: The dimensions of the dependent study variable include.

The fourth part: Includes the dimensions of the paragraphs that measure the dimensions of the modified variable.

4.7 Test the Reliability and Validity Stability of the Study Instrument

4.7.1 Virtual Honesty

The authenticity of the tool was verified by presenting it to a group of academic arbitrators, faculty members at the University of Jordan and in the Republic of Bulgaria, specialists, as well as experts at the National Center for security and crisis management, and their number (7) to ensure the appropriateness and validity of the wording of paragraphs and questions and the compatibility of paragraphs with variables, where their opinions and amendments were taken to come up with the questionnaire in its final form, which was distributed to them.

4.7.2 Stability of the Study Instrument

Table (4-3) Values of Cronbach's coefficient Alpha for the dimensions and variables of the study.

The Independent Variable: The Stages of Crisis Management

#	Dimension	Sequence of paragraphs	Number of paragraphs	Alpha value
1	Early warning stage	From 1 to 6		0.834479
2	The stage of preparedness and Prevention	From 1 to 6		0.987131
3	The stage of damage containment	From 1 to 6		0.980095

4	The recovery phase of activity	From 1 to 6		0.986905
5	Stage of Education	From 1 to 6		0.991103
6	Health Metrics	From 1 to 8		0.991403

The Dependent Variable

#	Dimension	Sequence of paragraphs	Number of paragraphs	Alpha value
1	Security metrics	From 1 to 6	6	0.991949
2	Political metrics	From 1 to 5	5	0.977769
3	Economic metrics	From 1 to 6	6	0.985117
4	Media metrics	From 1 to 8	8	0.99234
5	The average IT worker	From 1 to 16	66	0.993389

It is noted from table (4-3) that the values of Cronbach's coefficient Alpha for the independent variable stages of crisis management ranged from (0.83448 to 0.991403).

For the dependent variable: it ranged from (0.977769 to 0.993389) and the alpha value for the security measures was (0.991949).

The modified variable: the values of the Cronbach's coefficient alpha of the modified variable (IT) are approximately (0.993389) and all of them are greater than (0.977), which confirms the existence of internal consistency and reflects the stability of the resolution.

4.8 Suitability of the Study Model for the Statistical Methods Used

To test the suitability of the study data for linear regression analysis and parametric tests, multiple linear correlation and self-correlation were tested as follows:

4.8.1 Multi Collinearity Correlation Testing

This test is used to ensure that there is no near-perfect linear correlation between two or more variables. This test is done by calculating the Pearson correlation coefficient for the dimensions of

the independent variable, the dimensions of the dependent variable, and the value of the coefficient of variation inflation (VIF) for each variable depending on the hypothesis chosen. The results were as follows:

Pearson correlation coefficient for the dimensions of the independent variable

The Coefficient of Betaine Hypertrophy (VIF)

To make sure that the sample was free from the problem of multiple correlation, the coefficient of contrast amplification (VIF) was calculated, and the results were as follows: **(4-5) table**

Dimension	Tolerance	Coefficient of contrast amplification VIF
Early warning stage	0.382	2.61
The stage of preparedness and Prevention	.375	2.74
The stage of damage containment	.299	3.52
The recovery phase of activity	.365	2.96
Stage of Education	.398	2.91

It is noted from table (4-4) that the values of the coefficient of variation inflation VIF are all greater than the number (1) and less than the number (5), and ranged from (2.61 to 3.52) as the value of the tolerance allowed variation was limited between 0.1 & 1 and ranged between (.299 TO .398). This is a hand on the absence of the problem of multiple linear correlation between all the variables of the independent study.

4.9 Statistical Processors

The researcher has relied on the statistical package software to perform the following various analyzes:

1- Descriptive Statistics: in order to describe the characteristics of the demographic study community, which include:

- **Repetitions:** to describe the personal and functional characteristics of the study community.
- **Percentages:** to measure the relative frequency distributions of the characteristics of the study population.

- **Arithmetic mean:** to measure the average of the study community's answers to the questionnaire paragraphs
- **Standard deviation:** to measure the dispersion of answers from their arithmetic mean
- **Relative importance:** it is determined when commenting on the averages according to an approved formula and according to the five-point Likert measurement of the answer alternatives for each paragraph.

2- Analytical Statistics

- **Cronbach's Alpha coefficient**
- **Multiple linear correlation testing** using Pearson's coefficient and coefficient of contrast amplification
- **Variance Inflation Factory (VIF).**
- **Multiple linear correlation and self-correlation testing,** to test the validity of the study model.
- **Simple and multiple regression Analysis (Simple, Multiple Regression Analysis).**
- **Path analysis using the Amos program** to test the direct and indirect impact of the modified variable on the dependent variable.

Chapter V

Data Analysis and Hypothesis Testing

5.1 Description of the Characteristics of the Study Sample

5.2 Analysis of Study Questions

5.3 Testing the Study Hypotheses

This chapter contains the results of the Presentation, Presentation and analysis of study data, reviews a description of the characteristics of the study community, answers to study questions for the extraction of arithmetic averages, standard deviations, table of frequency distribution and relative importance, testing and discussion of hypotheses.

5.1 Description of the Characteristics of the Study Sample

The following is a description of the personal data related to the individuals of the study sample, namely: gender, age, educational qualification, number of years of experience and the following table (5-1) shows the results of the descriptive calculation of the characteristics of the sample:

1. Social gender

Table (5-1) Description of the gender variant

Variable	Category	Repetition	Percentage
Age	Male	17	53%
	Female	15	47%
Total		32	100%

It can be seen from the above table (5-1) that the highest percentage (53%) of the study sample are males, while the lowest percentage (47 %) are females, reflecting the interest of the National Center for security and Crisis Management in appointing males to administrative positions. This is an indication that the Center relies mainly on males because there are hardships in carrying out the work borne by men and require continuous physical effort.

2. Age

Table (5-2) Description of the sample members according to the age variable

Variable	Category	Repetition	Percentage
Age	Age from 20 to 30 years	8	25%
	From 30 to 40 years old	61	43.75%
	From 40 to 50 years	8	25%
	From 50 to 60 years old	2	6.25%
Total		22	100%

It is noted from table (5-2) that the highest percentage (43.75%) of the sample are aged from (30 to 40), followed by (25%) of the sample are aged from (20 to 30) and (from 40 to 50 years), while the lowest percentage (6.25%) of the sample are aged (from 50 to 60 years), which indicates that

the largest percentage of the sample is the youth group, commensurate with the nature of work in the field of crisis and risk management.

5.2 Analysis of Study Questions

The following is a presentation of the most prominent results of descriptive statistics for the paragraphs and variables of the study:

Table (5-4) shows the impression of the research sample towards paragraph, which is described for the independent variable, achieves reaching the arithmetic averages, standard deviations and relative importance by answering the question: to what extent is Crisis Management Applied and its impact on national security at the National Center for security and crisis management?

It is noted from table (5-4) that the arithmetic averages of the independent variable were fixed at a value of (6.4), from the point of view of the researchers, where both (after damage containment, after restoration of activity and after information technology) achieved the first rank with an arithmetic mean (6.4) and with a high degree of agreement between the dimensions of the independent variable above and the second rank were for the rest of the dimensions of the study with an arithmetic mean (6.4) the general index of the independent variable (4) this is an indicator of the employees' awareness of the importance of the above factors.

Chapter VI

Findings and recommendations

6.1 Preface

6.2 Results

6.3 Conclusions

6.4 Recommendations

This chapter includes the presentation and discussion of the results and recommendations that were reached through the analysis of the data, and the hypotheses were verified, and based on these results, the study provided several interpretations of the results and can be summarized in the following.

6.2 Discussion of Results

The study aimed to identify the impact of the crisis management phases with its dimensions (prevention and mitigation, detection of early warning signals, response preparedness, recovery of

activity, learning) on the Jordanian national security with its dimensions (health measures, Information measures, security measures, political measures, and economic measures)

- 1- It is noted that the relative importance of the independent variable (crisis management stages) was high, and this is an indicator of the ability of the independent variable (crisis management stages) to influence the Study Problem of the dependent variable (national security), where the relative importance of the dimension (prevention and mitigation) came first in the arithmetic mean and relative importance, then came after (detection of early warning signals) arithmetic mean and relative importance, while the rest of the dimensions (preparedness, response, recovery, learning) came after the same arithmetic mean and relative importance.
- 2- It is noted that the relative importance of the Jordanian national security dependent variable was high, and this is an indication that the Jordanian national security dependent variable has a problem and needs the ability of the independent variable (crisis management stages) to influence the Study Problem, where it came after (health measures) in the first place with arithmetic mean and relative importance, then came after (security measures) with arithmetic mean and relative importance, then came after (economic measures) with arithmetic mean and relative importance, while it came after (media measures) after and in the last place with arithmetic mean came (Political measures) and of relative importance.
- 3- It is noted that the relative importance of the modified variable (information technology) with an arithmetic mean was influential, and this is an indicator of the ability of the modified variable (information technology) in improving the impact of the independent variable (crisis management stages) in influencing the problem of studying the dependent variable (national security) and finding a solution.
- 4- It is noted from the testing of hypotheses from the first main to the fourth main and all the sub-hypotheses to reject the null hypothesis and accept the alternative hypothesis for all hypotheses in order to find a statistically significant effect at a significant level ($\alpha \leq 0.05$) for all hypotheses
- 5- It is noted that one of the results of testing the first main hypothesis is the rejection of the null hypothesis and acceptance of the alternative hypothesis, which states that there is a statistically significant impact at a moral level ($\alpha \leq 0.05$) of the stages of crisis management in Disaster Risk Reduction and crises in its dimensions (prevention and mitigation, detection of early warning signals, Preparedness, Response, Recovery of activity, learning)

on the Jordanian national security in its dimensions (health measures, Information measures, security measures, political measures, and economic measures). At the National Center for security and Crisis Management, where it is noted that the stages of crisis management have been explained by the disparity in the Jordanian national security, and that the value of the independent dimension lies At a moral level, it may be noted that the National Center for security and crisis management pays more attention to the technological dimension.

6.3 Conclusions

At the international level

- 1- The study showed the importance of good international affairs with producing countries to ensure supply chains for the health sector, industrial and others.
- 2- The importance of maintaining the supply chains.
- 3- The importance of interaction of communications and exchange information at all international levels.
- 4- The importance of international coordination in crises and disasters and identifying the capabilities of countries and their resources.

At the regional level

- 1- The importance of collaboration and coordination at the level of the countries of the region in the Middle East and the continuation of communication between countries.
- 2- The importance of exchanging information about (security and economic sectors).
- 3- Knowledge of the possibilities of all the countries of the region in the Middle East and their decision centers.

At the national level

- 1- The importance of collaboration and coordination between all sectors of the country.
- 2- The importance of team work spirit among all sectors of the country.
- 3- The importance of collaboration and coordination between the public and the private sector in all fields.
- 4- Permanent readiness and preparation for crises.

- 5- Training of employees in government agencies on crisis and Disaster Management at the three upper, middle and lower administrative levels.
- 6- Utilizing the current science and expertise in public and private universities to succeed in bridge over crises and disasters.
- 7- When all types of security such as economic, political, and social ones are fulfilled then the national security comes true.
- 8- The success of Jordan's management of the first stage of the corona crisis " virus Containment " has Re-formulated country's image and its relationship with citizens, and it has given everyone a new opportunity to fix country and develop the internal equation through an effective presence of the state through the principle of law enforcement, and bridging the gap between the street and the government.
- 9- The public sector has delivered a good performance in the first phase of the crisis and proved its effectiveness in facing crises.
- 10- The crisis have proved the need to give priority to the industrial and agricultural productive sectors, which were able to protect the country during the first period by providing agricultural and industrial products in a good manner in the Jordanian market.
- 11- Expanding the decision-making base and strengthening governance and National Partnership are the key to success and passage in the upcoming phase.
- 12- There is a significant increase in unemployment rates as a result of the internal outcomes of the crisis in the tourism as well as hotel sectors and some companies and commercial and service sectors related to the purchasing power of citizens to prioritize their needs, where thousands of citizens lost their jobs due to this pandemic considering decline of the oil prices internationally and its impact on Jordanian workforce abroad.
- 13- The study indicated the need for rapid return to economic life with the obligation of everyone to follow the health standards and conditions.
- 14- Supporting and protecting the affected social segments by developing and expanding Social Protection networks, redistributing spending priorities in the budget and directing it towards supporting the required sectors instead of other unimportant ones, and supporting the private sector and affected companies.
- 15- The study showed that the crisis creates distinctive opportunities in several areas, most notably: Jordan's excellence in the information technology sector and the

enhancing of Jordanian capabilities. In addition, the development of Jordanian capabilities and the transfer of most of its services to the online – world.

- 16- The study showed the impact of the corona crisis clearly and concretely, especially with the use of distance education and remote work, which saved many expenses and improves the performance of the Jordanian bureaucracy.
- 17- The study showed the need to focus on certain sectors such as pharmaceutical industries and medical technology.
- 18- At the level of international affairs , the study advocated for redefining the importance of Jordan's geostrategic location with geographical proximity on the basis of common economic interests
- 19- The study lied to certain outcomes for in the health sector have shown a tangible ability to respond to the pressures associated with the corona crisis

Media Sector

- 20- The study showed that The Jordanian government was able to the debunk rumors and fake news by strengthening government speeches and constantly following up on messages, which greatly billed trust in the government's narrative.
- 21- The study showed that the ease of convey information and transparency was the most successful weapon and the most deterrent to miss information, rumors and destructive media messages.
- 22- Jordan was able to predict the size of the crisis after the announcement of the World Health Organization about the corona crisis and began to collect information about it and prepare medically and economically.
- 23- Jordan managed to control the disease and this has earned the admiration of the World Health Organization.
- 24- Jordan managed to prepare in a short time.
- 25- Jordan managed the crisis in its full stages with minimal losses.
- 26- Cooperation of all parties of crisis management to succeed; everyone worked in a team spirit
- 27- Political, Legal, Legislative, media and people will all work to achieve the goals of survival from the crisis.
- 28- Lessons were taken from each stage of the crisis and learn from them for the future.

- 29- The results of the study have proved that the reality of applying these understandings in the center has come within a high level, which indicates that the center places great attention to the dimension of crisis management due to the center's long experience in crisis management of all kinds, and the center's management focuses on the process of attracting qualified human resources from Jordanian government envisioning the future with all the opportunity and risk reduction, to realize the objectives of the National Center for security and Crisis Management in an effective manner.
- 30- The National Center for security and crisis management is considered capable of excellence in crisis management .the results of the study proved that the level of crisis management at the center has come within the high level; the National Center for security and crisis management is a unique model in Jordan and the surrounding world, and this was shown through the corona crisis (covid-19) in an effective way in the study applied to the center.
- 31- We conclude from the study that the crisis management achieved by the National Center for security and crisis management needs a number of factors that help in giving freedom of decision-making for easy coordination of administrative processes and delegation of authorities to enhance innovation capabilities, and that understanding the center's strategy in crisis management and crisis stages is the main driver of those factors, and identifying appropriate ways to integrate those factors in order to achieve solutions to crisis management.
- 32- We conclude from the current study that the center has experience in managing various crises, as it has previously dealt with refugees in three different batches (Palestinians, Iraqis, Syrians, and they all have borders with Jordan), war crises, and others. It is able to work in a rapidly changing environment that requires thinking about the future by identifying risks and identifying unusual opportunities, in an accelerated and unconventional working environment under a turbulent environment.
- 33- The study showed the constant need to prepare for crises, monitor international and local indicators, and study the possibilities of turning problems into crises and not ignoring the natural risks.

- 34- The study showed the importance of media awareness in all its visual and audio forms and social networking sites in sparing citizens from the risks of crises and saving thousands of them
- 35- The study showed the importance of security measures (police, army and full cooperation between all security agencies in crises of all kinds).
- 36- The study showed that the political measures did not change and the political system remained working and Jordan maintained its democracy and the Jordanian parliament contributed to the preservation of legislation and its implementation without discrimination.
- 37- Economic measures; the lesson showed the impact of the Jordanian economy as the rest of the world's economies were affected by the corona crisis
- 38- The study showed the importance of learning from the crisis and taking lessons from mistakes and government procedures and continuous development of procedures always.
- 39- The study showed the importance of the technology factor, technological development, databases and infrastructure development continuously with the global development to maintain achievements and continuous development to ensure success and excellence.

6.4 Recommendations

According to the results of the study, the researcher formulated a number of recommendations as follows:

A- The focus of Crisis Management

1. The need to pay attention to the topic of crisis management planning in Jordan as one of the reasons for the success of strategic planning, as crisis management enables to deal with emergency situations that occur first by avoiding them or reducing their negatives when they occur.
2. Work to achieve a balance in the crisis management process, by activating all the basic components and elements of successful management in the stages, pre-crisis and Crisis Response, And post-crisis, since these stages of the crisis represent the integrated perspective of crisis management, crisis management means not only how to face the crisis when it occurs, but it begins by seeking to explore all the indicators that predict the

existence of a crisis and all the indicators that can help in the Prevention of crises, or mitigate their effects, and thus help in the process of preparedness and preparation, and then increase the capabilities and possibilities when faced with it, and finally restore normal activity after the crisis, and learn from the previous crisis.

3. An attempt to develop scenarios, scenarios and plans that predict the occurrence of crises and try to apply practical measures to them, and examine the extent of the Department's readiness to face future crises.

4. Providing technical and organizational capabilities, which include emergency planning, evaluating crisis information, and designing special emergency rooms for Crisis Management in each of the ministries

5. Establishing a mechanism for exchanging experiences between the various departments related to crisis management in Jordan, and among other relevant agencies.

6. Forming a crisis management team of specialized employees and competent and well-trained administrative leaders in the field of crises, so that the team is ready at any time to face crises and train another team in case human resources need to be rotated or replaced if a number of them retire.

7. The need for the Jordan crisis center to hold and intensify specialized courses, seminars and conferences in the field of crisis management process for administrative leaders and all related workers, in the presence of specialists in this field, to develop and qualify administrative, technical and behavioral skills and capabilities of the crisis management process, and to develop perceptions among administrative leaders at all levels of their careers based on the integrated perspective of the crisis management process in its three stages, discuss all obstacles and obstacles facing them in this field, and work to find appropriate solutions to them.

8. The use of specialized experts from outside Jordan, and from the experiences of leading countries and organizations in this field, to benefit from their experience in planning the crisis management process.

9. Encouraging interaction between management and employees, through the supremacy of the spirit of working as a team, dealing between management and different departments, exchanging opinions, proposals and ideas that lead to the completion of work quickly and encouraging the principle of consultation and collective decision, especially during crises.

10. Work on conducting further review, evaluation and continuous development of crisis management plans, conducting mock experiments to deal with potential crises to test the efficiency and effectiveness of these programs and plans, identify weaknesses to overcome them, identify strengths to pay attention to and support them

B - Using Information Technology in the Crisis Management Process in Jordan

1. Work on planning the process of using information technology at the National Crisis Management Center in the crisis management process, in proportion to the capabilities and skills of human cadres there, and the nature of the requirements of the tasks required of them.

2. Developing the information network and databases between the departments related to crisis management at the National Center and between the armed forces and other relevant security agencies.

3. Using experts from leading countries in this field to explain how to use modern technical methods and advanced information technology systems in the crisis management process, and taking into account that programs are designed that are related to the skills and goals of workers in the field of crisis management, taking into account the importance of benefiting from the experiences of developed and friendly countries in the use of Information Technology in the crisis management process and work on the transfer of modern means in this field.

4. The importance of selecting scientifically, technically and administratively qualified cadres for administrative and technical leaders working in the face of crises and working to provide them with the expertise of technical cadres in the field of Information Technology, in order to improve performance in the crisis management process using information technology.

5. The importance of encouraging and motivating the cadres at the National Crisis Management Center on the process of using information technology in dealing with crises and the importance of creativity in this field, by increasing material and moral incentives for them, paying attention to their promotion and encouraging creative ones, addressing what problems they may face that hinder good performance, and paying attention to the continuous training of staff at the national crisis center to deal with crises efficiently and effectively and using information technology with all its components.

6. Work to encourage courses and practical research, and conduct more specialized field studies in the fields of Information Technology and crisis management process, and how to use information technology in the crisis management process, in order to create a practical knowledge base multi-faceted in these fields.
7. Work to change the negative organizational culture prevailing in the department and create an organizational culture that believes in more thinking and encouraging creativity and innovation in the fields of Information Technology and crisis management process as one of the modern
8. Periodic and regular assessment of the feasibility of using information technology in the crisis management process, based on scientific, practical and realistic criteria in the assessment process, discussing the results of the assessment and working to solve the problems that arise in a timely manner.

C- The Information Technology Hub

1. There should be a long-term plan, with clear milestones by the leadership of the National Crisis Management Center in Jordan, to create an integrated information technology system in which all components are available, and in which the desired goals of using information technology are defined, the impact of this use on both the management of the national crisis center and its workers, and the requirements that must be met in the outputs of this technology.
2. Unifying the databases in the National Crisis Management Center from one type of database, because of the importance of reducing the burden of database management in the center, increasing data integration, ease of retrieval and ease of preservation.
3. Paying attention to training employees on how to take advantage of Information Technology and use it in performing the tasks and works assigned to them, and motivating employees to do so, while establishing the principle of reward and punishment for trainees, so that those who are not interested and irregular in training are rewarded, and the outstanding ones are rewarded.
4. The need to hold and intensify specialized courses, seminars and conferences in the field of Information Technology for administrative leaders and all related workers, in the presence of specialists in these fields, discuss the obstacles facing them and find appropriate solutions to them.

5. Attention to regular periodic maintenance of hardware, software, databases, and networks, attention to preventive maintenance, and not just repair maintenance, that is, maintenance in case of sudden malfunctions only.
6. Periodic and regular evaluation of the feasibility of using information technology in the national crisis center-Jordan, stressing the need for the participation of various administrative levels within the department in this assessment.

D- Regarding Crisis Management

1. Jordan was able to predict the size of the crisis after the announcement of the World Health Organization about the corona crisis and began to collect information about it and prepare medically and economically.
2. Jordan managed to control the disease with the certificate of the World Health Organization and contain the crisis quickly.
3. Jordan managed to prepare in a short time.
4. Manage the crisis in its full stages with minimal losses.
5. Cooperation of all parties of crisis management to succeed everyone worked in a team spirit.
6. Political, Legal, Legislative, media and people will all work to achieve the goals of survival from the crisis.
7. Lessons and lessons were taken from each stage of the crisis and learn from them for the future:
 - Increasing the center's attention to crisis management and its stages in order to increase the ability to face crises of all kinds and forms.
 - Enhance the human resources capacity of the staff at the national crisis center by having plans for training, capacity development, transfer and exchange of knowledge among employees through brainstorming sessions and external courses in countries with long experience.
 - Granting more freedom to the leaders of the National Crisis Center in decision-making through broad delegation of powers to carry out their work and activating empowerment within the center in order to enhance the capabilities of workers using technology.
 - Develop new and unconventional mechanisms for coordination between the

elements of operations and subsystems of the center and strategic partners from outside the center, such as international crisis centers and commercial and pharmaceutical decision-making centers.

- Paying attention to the local media and enhancing confidence in it.
- Expansion of investment in the health sector and hospitals.
- Expansion of scientific research centers, awareness and support for their contribution to reducing the cost of crises if the solutions are local.
- Paying attention to the IT sector and infrastructure and accelerating the implementation of e-government.
- Enhancing and doubling the citizen's confidence by the center and paying attention to the opinions and suggestions of citizens and their reactions to crises.
- The National Center for security and crisis management used a special language in communicating with the crisis audience through media and technically qualified people in order to convey the facts regarding the crisis, because of the great role of the media in changing the course of the crisis towards the right direction, achieving a state of confidence and a sense of security and increasing awareness among the crisis audience.
- Providing human and material resources within a fast, timely and specified time and not wasting time to avoid random dealing with the crisis criteria to create a state of reassurance for the crisis management team and not confusion and confusion in decisions.
- Activating modern programs and tools in information systems, following up on technological developments and introducing them to work immediately and paying attention to everything that is modern in order to access accurate information as soon as possible, and this contributes to predicting and early sensing the occurrence of the crisis and sensing before it occurs.
- Attracting qualified, experienced and knowledgeable people from universities or scientific research centers, if necessary, and taking advantage of their expertise in order to deal optimally with various crisis data and create new solutions in a timely manner and with minimal losses.
- Linking the center with international entities and bodies with similar work to make joint use of information and expertise to deal optimally with crises of all kinds.

- Harnessing national capabilities when needed and unifying the efforts of relevant national institutions in order to reach optimal solutions, procedures and programs in dealing with crises.
- Coordination between the scientific research center and Jordanian universities to reveal the possible scientific opportunities to solve crises or interpret phenomena in a scientific way, both within its competence to contribute to crisis management and resolution.

The added value of the study:

- 1- The importance of international cooperation in disasters and crises.
- 2- The importance of establishing international and regional crisis management centers for humanitarian cooperation.
- 3- The importance of attention in the health, agriculture and food sectors.
- 4- Cooperation between countries in crises saves lives, money, and time.

CONTRIBUTIONS TO THE DISSERTATION

The title of this thesis was selected accurately and objectively when we dealt with “coronavirus pandemic in Jordan : toward strengthening of national capabilities.

Therefore, this study is considered one of the early studies that took place at the national level where it discussed objectively and in-depth most of the procedures and measures that are relevant to the crisis and disasters management that it forms a cornerstone for a national reference in this field that can be used in the start of the governmental action through the National Center for security and crisis management that was established in 2008 after it included lots of contributions which are briefed as follows:

First: “Assessment of national security” regime regarding crisis and disasters management mitigation and strong milestone for proposing new necessary legal instruments to enhance the national security regime”. Through stating all legal texts and national systems regulations that are related to crisis management materials from various government departments and showing their conformity and ability to manage the safety and security of these materials and determine the deficiencies of these materials. In addition to highlighting all national laws and regulations currently applicable in regard to crisis legislation and how effective and efficient to serve as a

comprehensive national law to manage with all sectors This study will form a fundamental pillar of action in the future.

Second: This study provided a clear and practical proposal on how the National Center for security and crisis management works through the assessment of the current system, define the weaknesses and gaps in it, and the suggested procedures and measures that are integrated into how they work and its relations with government departments, bodies and international organizations in accordance with a solid infrastructure and a clear future vision that can be a national reference that can be referred to

Third: The study has discussing all kind of measures and which taken by the Jordanian government from the first beginning for corona pandemic up to this time . Jordan government which has enabled to assessing and comparing these international procedures in terms of its commitment to international requirements and recommendations and suggested solutions to this context. This will form an important reference document if the State decides to develop its regulations and strengthen its procedures in reference to crisis management and citizen safety and security in Jordan and take the necessary steps and procedures to implement the strategic plans

Fourth: The study discussed the circumstances and reasons that caused major events in Jordan, the first was the Palestinians refuges in 1948 and the second 1967 refugees and the Third is Syrian refugees 2011, fourth GAZA refugees 2024 finding Jordan government and the U.N countries face to face to solve crisis. Jordan government where evaluating procedures and measures of detection, prevention and response to the events on the one hand and proposing solutions for weaknesses in which they can serve as learned lessons and a reference to the Government in case it decided to amend its regulations and applicable laws and procedures when it is ready for dealing with any similar event at the national level. The study discussed the circumstances and reasons that caused major events in Jordan, the first was the Palestinians refuges in 1948 and the second 1967 refugees and the Third is Syrian refugees 2011, fourth GAZA refugees 2024 finding Jordan government and the U.N countries face to face to solve crisis. Jordan government where evaluating procedures and measures of detection, prevention and response to the events on the one hand and proposing solutions for weaknesses in which they can serve as learned lessons and a reference to the Government in case it decided to amend its regulations and

applicable laws and procedures when it is ready for dealing with any similar event at the national level .

LIST OF PUBLICATIONS RELATED TO THE DISSERTATION

- 1) Jordanian national strategy for crises and disasters during coronavirus crisis, moderate role of information technology, сп. „Национална сигурност“, бр. 15, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-15/>).
- 2) The impact of stages of crisis management in Jordanian national security 2020-2024, сп. „Национална сигурност“, бр. 16, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. <https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-16/>).
- 3) The impact of strategic agility in crisis management at Jerash Private University-Jordan-2024, сп. „Национална сигурност“, бр. 17, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-17/>).
- 4) The intellectual capital and innovation impact in crisis management: Jordan as a case study, сп. „Национална сигурност“, бр. 18, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-18/>).

References

1. Alink, F., Boin, A., & Hart, P. (2001). Institutional crises and reforms in policy sectors: The case of asylum policy in Europe. *Journal of European Public Policy*, 8(2), 286–306. <https://doi.org/10.1080/13501760151146487> [Taylor & Francis Online], [Web of Science ®], [Google Scholar]
2. Anderson, J. (forthcoming). A history of crises in the European Union. In N. Nugent, W. E. Paterson, & M. Rhinard (Eds.), *The European Union: Crises and challenges*. Bloomsbury Press. [Google Scholar]
3. Anghel, V., & Jones, E. (2023). Is Europe really forged through crisis? Pandemic EU and the Russia – Ukraine war. *Journal of European Public Policy*, 30(4), 766–786. <https://doi.org/10.1080/13501763.2022.2140820> [Taylor & Francis Online], [Google Scholar]

4. Backman, S., & Rhinard, M. (2018). The European Union's capacities for managing crises. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 26(2), 261– 271. <https://doi.org/10.1111/1468-5973.12190> [Crossref], [Web of Science ®], [Google Scholar]
5. Barley, K., Beer, N., & Zile, R. (2021). Mid-term activity report: Developments and trends of the ordinary legislative procedures (1 July 2019-31 December 2021). European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/245741/Mid-termActivity-Report_EN.pdf. [Google Scholar]
6. Bengtsson, L., Borg, S., & Rhinard, M. (2018). European security and early warning systems: From risks to threats in the European Union's health security sector. *European Security*, 27(1), 20–40. <https://doi.org/10.1080/09662839.2017.1394845> [Taylor & Francis Online], [Web of Science ®], [Google Scholar]
7. Blauburger, M., Grabbe, C., & Ripoll Servent, A. (2023). EU free movement of people: Fully recovered from or suffering from long COVID? *Journal of European Public Policy*, 30(4), 696–720. <https://doi.org/10.1080/13501763.2022.2140818> [Taylor & Francis Online], [Google Scholar]
8. Boin, A. (2019). The transboundary crisis: Why we are unprepared and the road ahead. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 27(1), 94–

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
Духът прави силата

ФАКУЛТЕТ "ИКОНОМИКА НА ИНФРАСТРУКТУРАТА"

"Икономика и управление (Сигурност и отбрана)"

Катедра "Национална и регионална сигурност"

**НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ КРИЗИ И
БЕДСТВИЯ ПО ВРЕМЕ НА КРИЗАТА С КОРОНАВИРУСА И
НЕЙНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ
НА ЙОРДАНИЯ, МОДЕРИРАЩАТА РОЛЯ НА
ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ. ПРИЛОЖНО ПРОУЧВАНЕ В
ЙОРДАНСКИЯ НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА КРИЗИ И БЕДСТВИЯ
2010-2022**

Докторска дисертация по национална и регионална сигурност

на

ФАЙСАЛ ТАИЛ АБДЕЛ-РАЗЗАК АБДАЛЛАТ

faisal.abdallat@pm.gov.jo

Научен ръководител: проф. д-р Димитър ДИМИТРОВ

**Представена като частично изпълнение на изискванията за научна
степен "Доктор на науките в областта на сигурността"**

София, 2024

Дисертацията бе обсъдена и насочена за защита от катедра "Национална и регионална сигурност" на Университета за национално и световно стопанство - София на 03.4.2024 г. Авторът е докторант в редовна форма на обучение към същата катедра. Научноизследователската и развойна дейност е извършена в Университета за национално и световно стопанство - София.

Дисертацията е с обем 155 страници. Основната част е 147 страници и съдържа: въведение, три глави, заключение, списък на използваната литература и Приложение.

1) **Йорданска национална стратегия** за действия при кризи и бедствия по време на кризата с коронавируса, модериращата роля на информационните технологии, сп. „Национална сигурност“, бр. 15, ISSN: 2682-941X и ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-15/>).

2) **Влияние на етапите на управление на кризи** в националната сигурност на Йордания 2020-2024, сп. „Национална сигурност“, бр. 16, ISSN: 2682-941X и ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-16/>).

3) **Значение на стратегическата гъвкавост** при управлението на кризи в Частния университет Джераш - Йордания-2024, сп. „Национална сигурност“, бр. 17, ISSN: 2682-941X и ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-17/>).

4) **Интелектуалният капитал** и влияние на иновациите при управлението на кризи: Йордания като примерен казус, сп. „Национална сигурност“, бр. 18, ISSN: 2682-941X и ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-18/>).

Защитата на дисертационния труд ще се състои на 25 юли 2024 г. от 10:00 ч., в залата на Научния съвет на Университета за национално и световно стопанство - София. Материалите по защитата са достъпни в Дирекция „Наука“ и на сайта на Университета за национално и световно стопанство - София: www.unwe.bg.

ФАКУЛТЕТ "ИКОНОМИКА НА ИНФРАСТРУКТУРАТА"

"Икономика и управление (Сигурност и отбрана)"

Катедра "Национална и регионална сигурност"

ФАЙСАЛ ТАИЛ АБДЕЛ-РАЗЗАК АБДАЛЛАТ

Националната стратегия за действие при кризи и бедствия по време на кризата с коронавируса и нейното въздействие върху националната сигурност на Йордания, модеризиращата роля на информационните технологии. Приложно проучване в Йорданския национален център за кризи и бедствия 2010-2022

АВТОРЕФЕРАТ

**НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН "ДОКТОР"
ПО ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ (ОТБРАНА И СИГУРНОСТ)**

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: ПРОФ. Д-Р ДИМИТЪР ДИМИТРОВ

РЕЦЕНЗЕНТИ:

.....

.....

.....

СОФИЯ, 2024

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

1.1. Значение на изследването

Това изследване има за цел да идентифицира въздействието на фазите на управление на кризи при бедствия и намаляване на риска от кризи върху националната сигурност на Йордания в нейните измерения, представени от правителствените мерки чрез наличието на умерени променливи (информационни технологии) в Съвета за национална сигурност на Йордания. Изследваната общност е от средите на висшето и средното ръководство в Националния център за сигурност и управление при кризи, а именно служители на същото ниво като ръководител на отдел, където те са административно номерирани до 150, а въпросникът е използван като инструмент за проучване за събиране на данни. Използван е методът на проучване чрез обстоен въпросник, тъй като той е съизмерим с малкия размер на проучената общност, където бяха раздадени (140) въпросници, като (32) въпросника бяха върнати, валидирани за корекция; т.е. в процентно изражение (25,5%).

Може да се каже, че значението на проучването зависи от следните аспекти:

1. Значението на глобалната сигурност и стабилност
2. Значението на поддържането на веригите за доставки във всички области (медицинска, промишлена и селскостопанска)
3. Предмет на проучването е една от най-важните теми в съвременната управленска мисъл, а именно Управлението на кризи.
4. Значението на сектора „Национална сигурност“ като един от най-жизненоважните и иновативни сектори измежду всички сектори в Йордания за поддържане на стабилността на страната.

поради което е необходимо международната общност да работи по препоръки, които призовават държавите-членки да приемат национално законодателство и да въведат оперативни правила за управление на международни кризи, намаляване на риска за хората.

1.2. Обект и предмет на изследването

- Обект на изследването:

Обектът на изследването е националната система на Йордания за управление на национално ниво на отражението на глобални кризи като пандемии.

- Предмет на изследването

Предмет на изследването са възможностите за оптимизиране на процесите на координация в рамките на изпълнителната власт в Йордания, като се вземат предвид съответните компетенции на държавните институции.

1.3. Цел на изследването:

Целта на изследването е да се оценят правителствените мерки срещу коронавируса, степента, до която тези мерки са били успешни в практическото справяне с вируса и намаляването на неговото здравно и икономическо и въздействието му върху сигурността върху йорданското общество, и идентифициране на негативните ефекти от тези мерки, особено тези, свързани с ограничаване на свободите на гражданите. Поради гореизложеното, това изследване има следната цел:

1. Проучване на въздействието на мерките на йорданските правителствени министерства по време на пандемията и тяхното въздействие върху националната сигурност.
2. Възможностите за осигуряване на ефективно международно сътрудничество.
3. Анализ на стратегическото управление и стратегическото планиране на кризи на национално ниво.
4. Проучване дали информационните технологии се използват в Йордания за справяне с кризи и намаляване на негативните им ефекти или не.

Тази теза ще укрепи националната сигурност, ще повиши информираността и бдителността в национален мащаб, чрез организиране и регулиране на сътрудничеството между министерствата и други ангажирани сектори. Дисертацията ще бъде крайъгълен камък и в помощ на създаването на необходимите правила за поведение, които биха могли да бъдат полезни процедури за издаване на официални укази, наредби и решения за действия при кризи.

1.4. Основни изследователски задачи:

В тази дисертация ще бъдат разгледани няколко теми и те могат да бъдат описани, както следва:

- Проучване на състоянието на опасността от кризи в национален, регионален и международен мащаб.
- Оценка на режима на национална сигурност за борба с въздействието на кризата.

- изследването е насочено към ефективността на инструментите и методите за управление на кризи като цяло, както и към значението и необходимостта от актуализиране на плановете на съответните министерства в управлението на кризи и разработването на плановете за действие в извънредни ситуации в Йордания.
- изследването се състои в това как се управлява кризата в Националния център за сигурност и управление при кризи. Чрез намирането на модерни и иновативни начини чрез инструменти за управление на кризи и степента на успех на Националния център за управление на кризи в координирането на националните усилия в министерствата за справяне с кризи, още повече, че настоящата епоха използва технологиите в много голяма степен.

1.5. Обхват и ограничения на изследването

Ограниченията на това проучване могат да бъдат представени, както следва:

1 - Йорданската икономика е една от най-слабите икономики в арабския регион, тя все още се счита за великолепна страна и привлекателна за чуждестранните инвеститори на базата на това колко квалифицирани са служителите

2- Затруднена комуникация с някои лидери, работещи в Националния център за сигурност и кризи, поради присъствие на срещи или изпълнение на задълженията си по време на коронакризата.

3 - Точността на резултатите от проучването зависи от степента на сътрудничество на ръководителите на кризисния център (изследваната общност) при отговора на въпросника и точността на техните оценки при отговаряне на въпросника.

- Граници на обективност:

Обективните граници са представени от трите променливи на изследването: кризи и управление на риска като независима променлива с измерения (превенция и смекчаване, откриване на ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на обучението) и националната сигурност като зависима променлива с измерения (здраве, мерки за сигурност, политически мерки, икономически мерки, медийни мерки). Третата променлива е модифицираната променлива информационни технологии с измерения (информация, технология, хардуер, оборудване, софтуер, мрежи)

1.6. Научна дисертация (Хипотеза на изследването)

Основна хипотеза

H01: Няма въздействие на управлението на кризи и рискове (предотвратяване и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на дейността и обучение) върху националната сигурност (здравни мерки, мерки за сигурност, политически мерки, икономически мерки и медийни мерки) на ниво ($\alpha < 0.05$).

Методология на изследването

За да се отговори на въпроса, **Глава I** ще се съсредоточи върху Резюме на дисертацията, след което Глава I ще се съсредоточи върху общата рамка на изследването, Въведение, Значение на изследването, Обект на изследването, Предмет на изследването, Цел на изследването, Изследователски проблеми и въпроси, Изследователски хипотези, Форма на изследване, Процедурни дефиниции, Граници на изследването.

Глава II се фокусира върху предишни проучвания, Инициране, Резюме на предишни проучвания, Какво отличава настоящото проучване от предишни проучвания, Връзката между променливите на изследването

Глава III се фокусира върху теоретичната рамка, теоретичната рамка за управление на кризи, глобалното сътрудничество и координация на различни нива (откриване, реакция и възстановяване) по отношение на национално, регионално и международно ниво. Управление на бедствия , Концепция за управление на кризи , ООН мобилизира глобалното сътрудничество в научно обосноващите отговори на COVID-19 , Характеристики на кризите , Етапи в управлението на кризи, националната сигурност като зависим фактор; Измерения на правителствените мерки (Здравни мерки) , Информационни технологии (хардуер, софтуер, оборудване, мрежи, Интернет), Определяне на информационните технологии , Предимства на информационните технологии , Национален център за сигурност и управление на кризи в Йордания , Визия, Мисия и задачи на НЦСЦМ , Попечителство и статут , Бъдещи перспективи , Концепция за операции, организациите, които подкрепиха Националния център за сигурност и управление на кризи следват в Глава IV, в която ще се съсредоточим върху метода и процедурите, Методология на изследването, тип на изследването, изследвана общност, Преглед, източници за събиране на данни:

Два вида източници за събиране на данни, Изследователски инструментариум, тестване на надеждността и валидността, Стабилност на изследователския инструментариум, виртуална честност, Стабилност на изследователския инструментариум, Пригодност на изследователския модела за използваните статистически методи, Статистическа обработка, след които следва **Глава V**, която ще се съсредоточи върху анализа на данни и тестването на хипотези, описание на характеристиките на изследваната извадка, Социален пол: някои таблици за описание на половия вариант, след това таблица за възрастта, последвано от описание на членовете на извадката според таблицата с възрастови променливи, описание на променливите в таблицата за демографско изследване, Описание на измеренията на променливите на изследването и тестване на хипотезите на изследването.

Глава VI ще се съсредоточи върху резултатите и препоръките, след което ще бъдат обсъдени резултатите

Обсъждане на заключенията, след което следва списък на източници и използваната литература и специални препратки към корона кризата в Йордания.

1.7. Потребители на резултатите от проучването

Тази дисертация за Йордания ще помогне на всички правителствени и неправителствени ведомства, институти за управление на кризи и бедствия, международни кризисни отдели и обекти в Йордания и други страни да укрепят своя режим за управление на кризи и сигурност и корпорации между всички страни.

2. ОБЕМ И СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертацията е с обем 155 страници. Основната част е 148 страници и съдържа: списък на таблиците, списък на фигурите, списък на съкращенията, въведение, 6 /шест/ глави, заключение, списък на използваната литература, Приложение.

Основният текст съдържа няколко таблици. Дисертацията има следната структура:

Списък на илюстрациите

I. СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

II. СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

III. СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Общо въведение:

Глава I:

Обща рамка на изследването

- 1.1 Въведение
- 1.2 Значение на научното изследване
- 1.3 Обект на изследването
- 1.4 Предмет на изследването
- 1.5 Цел на изследването
- 1.6 Изследователски проблеми и въпроси
- 1.7 Хипотези на изследването
- 1.8 Форма на обучение
- 1.9 Процедурни определения
- 1.10 Граници на изследването –

Глава II

Предишни изследвания

- 2.1 Инициране
- 2.2 Обобщение на предишни изследвания
- 2.3 Какво отличава настоящото проучване от предишните изследвания
- 2.4 Връзката между променливите на изследването

Глава III

Теоретична рамка

3.1 Теоретична рамка за управление на кризи

- Глобалното сътрудничество и координация на различни нива (откриване, реакция и възстановяване), базирани на национално, регионално и международно ниво.

-Управление на бедствия

3.1.1 Концепция за управление на кризи

- ООН мобилизира глобалното сътрудничество в научно обосноващите отговори на COVID-19

3.1.2 Характеристики на кризите

3.1.3 Етапи на управление на кризите

3.2 Националната сигурност като зависим фактор; Измерения на правителствените мерки (здравни мерки)

3.3 Информационни технологии (хардуер, софтуер, оборудване, мрежи, интернет)

3.3.1 Определение на информационните технологии

3.3.2 Предимства на информационните технологии

3.4 Национален център за сигурност и управление на кризи в Йордания

3.4.1 Визия, мисия и задачи на НЦСЦМ

3.4.2 Попечителство и статут

3.4.3 Бъдещи перспективи

3.4.5 Концепция за операциите

3.4.6 Организациите, подкрепили Националния център за сигурност и управление на кризи, са

Глава IV

Метод и процедури

Методология на изследването

4.1 Програма на изследването

4.2 Вид на изследването

4.3 Изследвана общност

4.4 Преглед

4.5 Източници на събиране на данни:

Два вида източници на събиране на данни

4.6 Изследователски инструментариум

4.7 Тестване на надеждността и стабилността на валидността на изследователския инструментариум

4.7.1 Виртуална честност

4.7.2 Стабилност на изследователския инструментариум

4.8 Пригодност на изследователския модул за използваните статистически методи

4.9 Статистическа обработка

Глава V

Анализ на данни и тестване на хипотези

Предговор

5.1.1 Описание на характеристиките на изследваната извадка

1. Социален пол:

Таблица (1.5)

Описание на половия вариант

5.1.2 Възраст:

Таблица № (2.5)

Описание на членовете на извадката според възрастовата променлива

5.2 Описание на променливите на демографското изследване

5.3 Описание на измеренията на променливите на изследването

5.4 Тестване на изследователски хипотези

Глава VI

Резултати и препоръки

6.1 Въведение

6.2 Обсъждане на резултатите

6.3 Заключение

6.4 Препоръки

Списък на източниците и използваната литература

Специални препратки към коронакризата в Йордания

3. РЕЗЮМЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИЯТА

ВЪВЕДЕНИЕ

Въведението обосновава актуалността на изследваните въпроси. Представени са обектът, предметът, тезата, целта, задачите, методологията, обхватът и ограниченията на научното изследване.

ГЛАВА I:

1.1. Въведение

Пандемията от коронавирус в Йордания през 2020 г. е част от глобалната пандемия от коронавирусна болест 2019 (COVID-19), която за първи път се появи в края на 2019 г. в Китай и впоследствие се разпространи в повечето страни по света. Йорданското правителство предприе няколко проактивни мерки, за да предотврати епидемията, която по-късно беше обявена от Световната здравна организация (СЗО) за глобална пандемия, от това да достигне територията на страната веднага след съобщението за разпространението ѝ извън Китай и регистрирането на случаи на инфекции и смъртни случаи в различни страни по света. След приблизително четири месеца от обявяването на болестта, първият потвърден случай на вируса беше регистриран вътре в страната на 2 март 2020 г. На този ден йорданският министър на здравеопазването Саад Джабер обяви на пресконференция,

че пациентът, млад мъж на около трийсет години, е проявил симптоми 14 дни след завръщането си в Йордания от Италия. В резултат на това на него и членовете на семейството му е наложена карантина за провеждане на лабораторни изследвания и е потвърдено, че той е дал положителна проба за COVID-19.

През следващите дни Йордания не регистрира нови инфекции до 15 март 2020 година. В този ден бяха регистрирани нови случаи, повечето от тях бяха йорданци, завърнали се от чужбина, дни преди правителството да обяви спирането на полетите и затварянето на сухопътните, морските и въздушните граници. По-късно йорданският министър на здравеопазването обяви, че училищата ще бъдат затворени, а събиранията забранени, ако броят на заразените с вируса достигне 20.

На 17 март броят на потвърдените случаи на заболяването достигна 40. Това накара йорданското правителство да предприеме много допълнителни предпазни мерки, включително активиране на Закона за отбраната, издаден през 1992 г., според който всички официални институции и ведомства и частният сектор бяха спрени, с изключение на жизненоважните сектори и здравния сектор и не позволяваха на гражданите да напускат домовете си, освен в случаи на крайна необходимост. Правителството също така забрани събиранията на повече от 10 души, предотврати движението между провинциите и преустанови операциите, медицинските прегледи и посещенията на пациенти, освен при спешни случаи и операции. Освен това отпечатването на хартиени вестници беше спряно, тъй като допринася за предаването на инфекцията, а работата на масовия транспорт и общественя транспорт беше спряна, моловете и търговските центрове бяха затворени и само центрове за доставки, аптеките, пекарните, магазините за хранителни стоки, лекарства, вода, горива и електричеството имаха разрешение да останат отворени. Йорданското правителство също създаде карантинни лагери за физически лица, преминаващи през сухопътния граничен пункт.

1.2. Значимост на изследването (Важност)

Значението и важността на изследването се основават на следните аспекти:

- Предмет на изследването е една от най-важните теми в съвременната управленска мисъл, която е Управление на кризи.
- Настоящото изследване придобива своята значимост от значението на темата за управлението на кризи и управлението на риска.

- Значението на сектора за национална сигурност като един от най-жизненоважните и иновативни сектори във всички области на живота в Йордания за поддържане на страната стабилна.

1.3 Обект на изследването

Обект на изследването е националната система на Йордания за управление, на национално ниво, на ефектите от глобални кризи като пандемии.

1.4 Предмет на изследването

Предмет на изследването са възможностите за оптимизиране на процесите на координация в рамките на изпълнителната власт на Йордания при отчитане на съответните компетенции на държавните институции.

1.5 Цел на изследването

Целта на изследването е да се оценят правителствените мерки срещу коронавируса, до каква степен тези мерки са били успешни в практическото овладяване на вируса и намаляване на неговите здравни, икономически и свързани със сигурността въздействия върху йорданското общество и идентифициране на отрицателните ефекти от тези мерки, особено тези, свързани с ограничаване на свободите на гражданите.

Поради гореизложеното, това изследване има за цел следните задачи:

- 1- Проучване на въздействието на мерките на министерствата в правителството на Йордания по време на пандемията и тяхното въздействие върху националната сигурност.
- 2 Възможностите за осигуряване на ефективно международно сътрудничество.
- 3- Анализ на стратегическото управление и стратегическото планиране на кризи на национално ниво.
- 4 - Проучване дали информационните технологии се използват в Йордания за справяне с кризи и намаляване на техните отрицателни ефекти или не.

1.6 Изследователски проблем:

Проблемът на изследването се състои в това как се управлява кризата в Националния център за сигурност и управление при кризи. Чрез намирането на модерни и иновативни начини с

помощта на инструменти за управление на кризи и степента на успеха на Националния център за управление на кризи в координирането на националните усилия в министерствата за справяне с кризи, предвид факта, че в настоящата епоха технологиите се използват в много голяма степен.

Изследователски въпроси

1. Какво е влиянието на националната стратегия за управление при бедствия и кризи върху националната сигурност?
2. Има ли йорданското правителство стратегически планове за действие при бедствия, кризи и пандемии?
3. Има ли йорданското правителство способността да изпълнява стратегическите планове?
4. Има ли координация и интеграция между официални, неофициални и граждански организации в Йордания по отношение на съвместната работа при разработването на стратегически планове за действие при кризи и бедствия и при изпълнението на тези планове по време на кризи, бедствия и пандемии?
5. С цел да се познава ролята на правителствените мерки в управлението на кризата чрез нейните показатели в следните аспекти (откриване на ранни предупредителни знаци, готовност и превенция за справяне с всички кризи в Йордания, ограничаване на щетите, възстановяване на нормалната дейност, координация с други страни в криза и контрол на заболяванията (Covid -19)).

1.7 Хипотеза на изследването

Основната хипотеза

X01: Няма въздействие на управлението на кризи и рискове (превенция и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на дейността и познания) върху националната сигурност (здравни мерки, мерки за сигурност, политически мерки, икономически мерки и медийни мерки) на ниво ($\alpha < 0,05$).

Първата основна хипотеза е разделена на пет подхипотези:

X01-1: Няма въздействие на управлението на кризи и рискове (превенция и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на дейността и познания) върху здравните мерки на ниво ($< 0,05$).

X01-2: Няма въздействие на управлението на кризи и рискове (предотвратяване и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на дейността и познания) върху мерките за сигурност на ниво ($\alpha < 0.05$).

X01-3: Няма въздействие на управлението на кризи и рискове (превенция и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на дейността и познания) върху политическите мерки на ниво ($\alpha < 0.05$).

X01-4: Няма въздействие на управлението на кризи и рискове (превенция и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на дейността и познания) върху икономическите мерки на ниво ($< 0,05$).

X01-5: Няма въздействие на управлението на кризи и рискове (превенция и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на дейността и познания) върху медийните мерки на ниво ($\alpha < 0,05$).

- **X02:** Няма значително умерено въздействие на информационните технологии (хардуер, оборудване, софтуер и мрежи) върху подобряването на връзката между управлението на кризи и риска и националната сигурност на ниво ($\alpha < 0,05$).

1.9 Процедурни определения

1 - *Управлението на кризи* е процесен и стратегически подход на организацията за идентифициране и реагиране на критично събитие.

2 - *Критичното събитие* може да се определи като евентуална заплаха, неочакван инцидент или негативно нарушение на ритмичната дейност с потенциал да повлияе на хората, собствеността или бизнес процесите на организацията.

3 - *Управлението на риска* е процес на идентифициране, анализ и приемане или смекчаване на несигурността в инвестиционните решения.

4 - *Рискът* е неделим от възвръщаемостта в света на инвестициите.

5 - *Стратегиите за управление на риска* включват избягване, задържане, споделяне, прехвърляне и предотвратяване и намаляване на загубите.

6 - *Кризите, свързани с природни бедствия*, обикновено това са природни бедствия и са такива екологични явления като земетресения, вулканични изригвания, торнадо

и урагани, наводнения, свлачища, цунами, бури и суши, които застрашават живота, имуществото и самата околна среда.

Глава II

Преглед на предишни трудове

В тази глава се прави преглед на редица проучвания, проведени по целия свят, които разглеждат управлението на кризи от различни аспекти, някои са в синхрон с това проучване, а други се различават по инструментариума, средствата и резултатите, но всички те се обединяват относно значението на готовността за действия при кризи, значението на познаването на нещата и значението на международната координация.

2.1 Връзката между променливите на изследването:

2.1.1 Връзката между етапите на управлението на кризи и променливите на изследването.

- Ако погледнем заглавието на изследването, стратегията на йорданското правителство, етапите на управление на кризи, влиянието му върху националната сигурност и въздействието на информационните технологии в Националния център за управление при кризи, бихме установили, че то се състои от три части: стратегия, национална сигурност и управление при кризи.
- Няма дума като стратегия, която да е спорна и обсъждана, но тя много често се използва и повтаря, защото тази дума се е разпространила сред хората и всички я повтарят, без наистина да знаят нейната концепция или конотации.

В последно време има много теми, споменаващи в заглавието си националната сигурност, но те не ѝ отделят подобаващо внимание и не я определят.

Глава III

ПРЕГЛЕД НА ЛИТЕРАТУРАТА:

1. Раздел Първи: Глобалното сътрудничество и координация на различни нива (откриване, реакция и възстановяване) Управление на риска от бедствия, Пандемия от корона вирус в Йордания.
- 1- 1 ООН мобилизира глобално сътрудничество в научно обоснована реакция на COVID-19.

(<https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/un-mobilizes-global-cooperation-science-based-covid-19-reposnes>)

2. Раздел Втори: Управление на кризи и рискове - етапи на кризата.

2- 1 Национална сигурност (здравни показатели, показатели за сигурност, политически показатели, икономически измерения и медийни измерения)

3. Раздел Трети: Информационни технологии (хардуер, софтуер, оборудване, мрежи, интернет).

4. Раздел Четвърти: Национален център за сигурност и управление при кризи - Йордания.

3.1 Теоретична рамка за управление на кризи

3.1.1 Глобалното сътрудничество и координация на различни нива (откриване, реакция и възстановяване) на национално, регионално и международно равнище.

Управление на риска от бедствия на международно ниво:

(<https://www.undrr.org/terminology/disaster-risk-management>)

Както (Службата на ООН за намаляване на риска от бедствия: 2024) спомена на своя уебсайт «Управлението на риска от бедствия е прилагането на политики и стратегии за намаляване на риска от бедствия, за предотвратяване на нови рискове от бедствия, намаляване на съществуващите рискове от бедствия и управление на остатъчния риск, допринасяйки за укрепване на устойчивостта и намаляване на загубите от бедствия». Анотация: Действията за управление на риска от бедствия могат да бъдат разграничени между бъдещото управление на риска от бедствия, коригиращото управление на риска от бедствия и компенсаторното управление на риска от бедствия, наричано още управление на остатъчния риск.

(Служба на ООН за намаляване на риска от бедствия: 2024 г.)

- Бъдещите дейности по управление на риска от бедствия са насочени и се стремят да избегнат развитието на нови или по-големи рискове от бедствия. Те се съсредоточават върху справянето с рисковете от бедствия, които могат да се развият в бъдеще, ако не бъдат въведени политики за намаляване на риска от бедствия. Примери за това са по-доброто планиране на земеползването или устойчивите на бедствия водоснабдителни системи.

- Коригиращите дейности по управление на риска от бедствия са насочени и се стремят да премахнат или намалят рисковете от бедствия, които вече са налице и които трябва да бъдат управлявани и намалени сега. Примери за това са преоборудването на критичната инфраструктура или преместването на изложеното на риск население или активи.
- Компенсаторните дейности по управление на риска от бедствия укрепват социалната и икономическата устойчивост на хората и обществата в условията на остатъчен риск, който не може да бъде ефективно намален. Те включват дейности по готовност, реагиране и възстановяване, но също така и комбинация от различни инструменти за финансиране, като национални фондове за действия в непредвидени обстоятелства, условни кредити, застраховане и презастраховане и мрежи за социална сигурност.
- Управлението на риска от бедствия в общността насърчава участието на потенциално засегнатите общности в управлението на риска от бедствия на местно ниво. Това включва оценка от общността на опасностите, уязвимостите и капацитета и тяхното участие в планирането, изпълнението, мониторинга и оценката на местните действия за намаляване на риска от бедствие.
- Подходът на националното и местното население към управлението на риска от бедствия е признаването и използването на традиционни, местни и локални знания и практики за допълване на научните знания в оценките на риска от бедствия и за планирането и прилагането на местното управление на риска от бедствия.
- Плановите за управление на риска от бедствия определят целите и специфичните задачи за намаляване на рисковете от бедствия, наред със свързаните с тях действия за постигане на тези цели. Те следва да се ръководят от Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия за периода 2015—2030 г. и да бъдат разгледани и координирани в рамките на разработените планове за развитие, разпределение на ресурсите и дейности на съставителите на програмите. Плановите на национално равнище трябва да бъдат специфични за всяко ниво на административна отговорност и адаптирани към различните социални и географски обстоятелства, които са налице. Времевата рамка и отговорностите за изпълнение и източниците на финансиране следва да бъдат посочени в плана. Когато е възможно,

следва да се направят връзки с устойчивото развитие и плановете за адаптиране към климатичните промени.

3.1.2 Пандемия от корона вирус в Йордания:

Пандемията от коронавирус в Йордания през 2020 е част от глобалната пандемия от коронавирусна болест 2019 (COVID-19), която за първи път се появи в края на 2019 г. в Китай и впоследствие се разпространи в повечето страни по света. Йорданското правителство предприе няколко проактивни мерки, за да предотврати епидемията, която по-късно беше обявена от Световната здравна организация (СЗО) за глобална пандемия, да достигне територията на страната веднага след обявяването на разпространението ѝ извън Китай и регистрирането на случаи на инфекции и смъртни случаи в различни страни по света.

3.1.3 ООН мобилизира глобално сътрудничество в научно обосновани отговори на COVID-19

(<https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/un-mobilizes-global-cooperation-science-based-covid-19-responses:2024>)

Април 2020 г. — Организацията на обединените нации мобилизира международното сътрудничество, за да използва силата на науката за справяне с пандемията от коронавирус, като същевременно работи с партньори за проучване на иновативни инструменти за реагиране при кризи.

След по-малко от 100 дни, откакто Световната здравна организация (СЗО) беше уведомена за новия коронавирус, изследванията се засилиха с невероятна скорост. "Радвам се да съобщя, че нашите усилия по посока на научноизследователска и развойна дейност се движат бързо", заяви генералният директор на СЗО Тедрос Аданом Гебрейесус в неотдавнашен брифинг. Той сподели, че процесът "Солидарност" - инициатива на СЗО, която оценява възможното потенциално лечение при COVID-19 - вече е довела до това 74 държави да се присъединят или да изразят интерес да участват в изпитването.

Повече от 200 пациенти вече са разпределени на случаен принцип в едно от проучванията, каза той. Докато рандомизираните клинични изпитвания обикновено отнемат години за проектиране и провеждане, проучването "Солидарност" ще намали необходимото време с 80%, според СЗО.

Вирусният геном беше картографиран в началото на януари и споделен в световен мащаб, което даде възможност да се разработят тестове и да започнат изследвания на ваксините. В същото време около 20 институции и компании се надпреварват да разработят ваксина.

СЗО събира най-новите научни открития и познания за коронавирусната болест (COVID-19) и ги събира в база данни, след като събра 300 учени, изследователи, национални експерти по общественото здраве в целия свят, за да оцени текущото ниво на знания за новия вирус и да идентифицира изследователските приоритети и пропуски.

СЗО се ангажира да гарантира, че разработваните лекарства и ваксини те се споделят справедливо с всички страни и хора.

3.1.4 Концепция за управление на кризи

Концепцията за управление на кризи се появи през 1986 г., когато НАТО организира първата си конференция по софтуерно инженерство в Гармиш, Германия, с цел намиране на решение на това, което тогава беше известно като «криза в софтуерната индустрия». Софтуерът беше в криза повече от 50 години по това време (Зиков, 2021: 7). Разликите между изследователите в управлението на кризи могат да бъдат приписани на различни фактори, включително областите на дейност, засегнати от кризата, видовете кризи и размера на щетите, произтичащи от тях (Hayder Ghazi , Souad Kamoun, 2023)

Кризата може да се определи въз основа на литературата, както следва:

1- Административно кризата е нестабилно явление, което представлява пряка и ясна заплаха за оцеляването и приемствеността на организацията. Характеризира се с определена степен на риск и представлява повратна точка в нестабилни ситуации, които водят до нежелани резултати, които оказват негативно влияние върху ефикасността и ефективността на лицата, вземащи решения и водят до материални, морални и физически загуби, които засягат репутацията, статуса и бъдещето на организациите.

3.1.5 Етапи на управление на кризи

Творците и изследователите се различават при определянето на етапите на управление на кризи, но се фокусират върху единна рамка за управление на кризи. Идентифицирани са пет етапа като:

1- Етапът на усещане на възможността за възникване на криза: На този етап установяваме, че кризата изпраща поредица от предупредителни сигнали (симптоми), които мениджърите получават, но може да им е трудно да уловят реалните и важни сигнали.

2 - Фаза на подготовка и превенция: Тази фаза включва откриване на слабите места на организацията, разработване на план за изправяне лице в лице и определяне на необходимите методи и подготовка за изпълнение на плана. Индивидите и групите също са обучени как да се справят с кризата, отбелязвайки, че всеки план е по-добър от импровизацията и случайността. На този етап стратегическото планиране е много важно в опитите да се избегне възникването на криза, а също така помага да се предскажат различните видове кризи, на които организацията може да бъде изложена.

3- Етап на противоборство с кризата: На този етап са подготвени средства за ограничаване на щетите и предотвратяване на разпространението им, за да се включат и други части на организацията, които все още не са засегнати. Успехът на този етап зависи от степента на готовността му да се справи с кризата, както и от естеството на самата криза и степента на сътрудничество и координация между различните страни.

4- Етап на възстановяване на баланса и дейността: Този етап включва подготовка и изпълнение на готови програми, които са предварително разработени и възстановяване на дейността в няколко аспекта, включително материални и морални активи чрез тези програми и планове, с цел постепенно възстановяване на баланса.

5- Етап на оценка на наученото и опита: На този етап се оценява постигнатото по време на справянето с кризата, така че да може да се подобри в бъдеще процесът на оценка на реакцията при кризи, предоставя полезна информация от гледна точка на предотвратяването на повторното възникване на кризата.

3.2 Националната сигурност като зависим фактор

Можем да го разглеждаме като **правителствено измерение**

1- Мерки

A. Здравни мерки: (Abdelhaleem Aladwan .2020)

Правителството предприе строги мерки и превантивни мерки за ограничаване на вируса и спиране на разпространението му, като следните:

1 - Йордания започна да се ангажира и координира със Световната здравна организация за събиране на информация за вируса

2- Йордания започна да си сътрудничи и да се координира с развитите страни в медицински аспект и в областта на научните лаборатории за координиране по отношение на болестта

3- Йордания проследяваше международната информация, получена от официалните и частните медии за вируса, за да съхранява информация и тя да се анализира от специалисти, за да се подготви за кризата . Тогава правителството започна следното:

- Разработване на процедури за наблюдение на случаите на входните пунктове на територията на страната
- Насърчаване на проактивното откриване на случаи чрез разширяване на лабораторните тестове.
- Осигуряване на специализирани и подходящи карантинни места и подходящи протоколи за лечение на случаите.
- Активно проследяване на контактите, както и предприемане на стандартни мерки за намаляване на предаването на болести, като:
 - Преустановяване на дейността на образователните институции.
 - Преустановяване на въздушния трафик - транспорт - вътре и извън страната.
 - Спиране на всички обществени дейности, забрана за събирания и затваряне на обществени места като търговски центрове и паркове.
- Опит да не се нарушава нормалния живот на хората, въпреки прилагането на мерки за "социална изолация" като стартирането на кампанията "Останете вкъщи", която призовава хората да останат в домовете си и да не излизат освен при крайна необходимост, с изключение на това, че държавата е взела предвид психичното здраве на хората, като за целта се следва постъпателен подход в процедурите за ограничаване на движението на хора, като се прилага частичната забрана от шест часа вечерта до десет часа сутринта (Al-Maani, 2020).

Б. Медийни мерки: (Abdelhaleem Aladwan .2020)

При този тип криза медиите участват с държавните агенции и играят основна роля в управлението им чрез няколко основни задачи, състоящи се във:

- **Връзката:** Да играе ролята на връзка между властите, занимаващи се с управлението на кризата и членовете на обществото и да изясни естеството на действията, предприети от тези органи, при пълна прозрачност и яснота, за да се предотвратят всякакви неясноти или неверни тълкувания на истината. Това се дължи на факта, че медиите в този контекст публикуват информация за всяка криза или бедствие по прозрачен и точен начин и я предават на членовете на обществото в ясно, просто и разбираемо послание, което им дава възможност да опознаят кризата в различните ѝ измерения и да осъзнаят нейните рискове и предизвикателства и как да се справят с нея. Тази роля зависи главно от естеството на информацията, предоставена от правителствените агенции, участващи в кризата и позволявайки информацията да тече по прозрачен начин, тя помогна на медиите да изиграят своята роля, докато липсата на информация води до появата на слухове за кризата, което може да попречи на усилията на правителството за управление на кризата.

- **Образователната роля (Ala'a B. Al-Tammem, 2020)**

Няма съмнение, че ролята на различните медийни организации, визуални, аудио и писмени, в ролята им в образоването на членовете на обществото е от голямо значение. Не става въпрос само за образоването им как да се справят с кризи и как да работят за ограничаване на различните им ефекти и последици, но също така, и може би най-важното, тяхното участие в процеса на управление на кризи, основано на предпоставката, че успехът на управлението на всяка криза изисква интегрирането на всички усилия в нея, на правителството и на обществото, и тук медиите играят жизненоважна и основна роля в популяризирането на идеята за интегриране на социалната отговорност в управлението на кризи.

- **Превантивната роля**

Ефективността на ролята на медиите вече не се измерва само с тяхната образователна и информационна роля, но и с инициативите и кампаниите, които имат за цел да подобрят защитата на обществото по време на криза, медиите, с техните различни платформи и

дейности, като програми, които приемат експерти и специалисти и хвърлят светлина върху опита на страните в справянето с кризи, допринася за защитата на членовете на обществото.

- **Опровергаване на слухове**, които имат за цел да създадат хаос в страната и да застрашат социалното сближаване и ролята, която медиите играят в това отношение, е много важна, особено ако се вземе предвид фактът, че слухове процъфтяват и се разпространяват бързо по време на криза, хората прибегват до това да вярват, особено ако страните, участващи в кризата, не предоставят информация за нея и не я предоставят на различните медии. Най-вече източникът на тези слухове са платформите на социалните медии, които не се подчиняват на никакви разпоредби, регулиращи тяхната работа.

- **Дигиталните медии и управлението на кризи (Amjad Safori, Enaam Youssef, 2023)**

Съвременните дигитални медии се считат за основен фактор в процеса на подобряване на публичния имидж на организацията, когато тя е изложена на криза или претърпи щета, свързана с нейната репутация. И тук е ролята на дигиталните медийни технологии като концепция, която установява нови правила, основани на социалната отговорност за работата на институциите, организациите, интереса към обществеността и са основен двигател за установяване на правила и промяна на поведението на индивидите, за разлика от традиционните медии (К. Mohammadi, 2020). Има много предимства на дигиталните медии, тъй като те предоставят на организациите по време на кризи или бедствия начини за коригиране на динамиката на организациите. Най-важните предимства са свързани с възприемания образ на организацията и неправилното лечение на заболявания, или решаването на спешен проблем, или подобряването на определена репутация чрез (D. Wright and M. Hinson, 2017) комуникация със своите клиенти директно и с лекота, тъй като комуникацията е една от основните задачи в управлението на кризи (S. Salloum, M. Al-Emran, S, 2018). Когато възникне криза за дадена организация, точната, ясна и адекватна информация трябва да бъде съобщена на медиите и актуализирана, както първоначално, така и перманентно, защото игнорирането или пренебрегването на медиите по време на криза спомага за разпространението на слухове; И тук се крие значението на съвременните дигитални медии при отразяването на събитията бързо и директно. Необходимо е да се информира

обществеността по време на процеса на управление на кризи, защото това изяснява позицията на организацията, обяснява причините за кризата и спира разпространението на слухове и клюки и успокоява страстите на обществото в социалните кръгове. Медийните кампании се считат за един от най-важните методи и средства, свързани с кризата и нейното управление [24]. Основната цел на управлението на кризи е да се запази репутацията на организацията от срив. И все пак е вярно, че репутацията и имиджът неизбежно ще бъдат засегнати от кризата и ще станат фокус на общественото мнение.

Глава IV

Методология на изследването

4.1 Методология на изследването

4.2 Вид на изследването

4.3 Изследвана общност

4.4 Преглед

4.5 Източници на събиране на данни:

4.6 Изследователски инструментариум

4.7 Тестване на надеждността и стабилността на валидността на изследователския инструментариум

4.8 Пригодност на изследователския модул за използваните статистически методи

4.9 Статистическа обработка

4.1 Методология на изследването

Изследването следва стратегията на извадка, за да отговори на въпросите на проучването и различните му хипотези, базирани на резолюцията при събирането на данни и използването на описателна и количествена статистика за достигане на различни зависимости и създаване на модели на тези зависимости до възможността за доказване на причинно-следствена връзка.

Методологията на изследването показва методите и процедурите, които ще бъдат следвани за извършване на това проучване, като изследваната общност, инспекционното звено, методите за събиране на данни, изследователския инструментариум и статистическите

методи, които ще бъдат използвани за постигане на резултатите, които като цяло ще следват описателния аналитичен подход.

4.2 Вид на изследването

Това изследване се счита за илюстративно по отношение на целта, защото се опитва да свърже причината и следствието и се прилага естествено, а не планирано, защото ще се проведе в естествената среда на Йорданския Национален център за сигурност и управление на кризи 2023, което е напречно сечение по отношение на времевия хоризонт, като то ще се проведе еднократно в Националния център за сигурност и управление при кризи 10-2023г.

4.3 Изследвана общност

Целевата изследвана общност включваше всички мениджъри на висше, средно и ниско управленско ниво в центъра, като броят на служителите достигна (150) (проучване на Ал-Наср, Khaled 2022) според информацията от Човешки ресурси в центъра и поради малката извадка, въпросникът беше раздаден на всички, от които 32 въпросника бяха отделени като валидни за анализ.

4.5 Източници на събиране на данни:

Два вида източници за събиране на данни включват.

4.5.1 Вторични източници

Вторичните данни са представени от книги, периодични издания, университетски дисертации, научни изследвания, предишни изследвания и информация, налична в научни бази данни, които са разгледани преди изследването и са използвани за изготвяне на теоретичната рамка за идентифициране на връзките между управлението на кризи и неговите етапи и между националната сигурност и информационните технологии в Националния център за сигурност и управление при кризи в Йордания през 2020 г.

4.5.2 Първични източници:

Въпросникът е раздаден на изследваната извадка в Йорданския национален център за сигурност и управление на кризи на висше, средно и ниско управленско ниво.

4.6 Изследователски инструментариум

Изследователският инструментариум за анализ на въпросника е събиране на данни въз основа на четири групи параграфи и е разработен, както следва:

Първата част: Демографски характеристики на служителите и изследваната общност (пол, трудов стаж, възраст, образователен ценз).

Втората част: Измерения на автономния вариатор на изследването.

Третата част: Измерения на зависимата променлива на изследването включват.

Четвъртата част: Включва измеренията на параграфите, които оценяват размера на модифицираната променлива.

4.7 Тестване на надеждността и валидността на изследователския инструментариум

4.7.1 Виртуална честност

Автентичността на инструментариума беше проверена чрез представянето му пред група академични арбитри, преподаватели в Йорданския университет и в Република България, специалисти, както и експерти в Националния център за сигурност и управление при кризи, чийто брой (7) да гарантира целесъобразността и валидността на формулировката на параграфи и въпроси и съвместимостта на параграфите с променливите, като техните становища и забележки бяха взети предвид, за да се изготви въпросника в окончателния му вид, който им беше раздаден.

4.7.2 Стабилност на изследователския инструментариум

Таблица (4-3) Стойности на коефициента алфа на Кронбах за размерите и променливите на изследването.

Независима променлива: етапи на управление на кризите

#	Описание	Последователност от параграфи	Номер на параграфа	Алфа-стойност
1	Етап на ранно предупреждение	От 1 до 6		0.834479
2	Етап на готовност и превенция	От 1 до 6		0.987131

3	Етап на ограничаване на щетите	От 1 до 6		0.980095
4	Фаза на възстановяване на дейността	От 1 до 6		0.986905
5	Етап на обучение	От 1 до 6		0.991103
6	Здравни измерения	От 1 до 8		0.991403

Зависима променлива

#	Описание	Последователност от параграфи	Номер на параграфа	Алфа-стойност
1	Метрика в областта на безопасността	От 1 до 6	6	0.991949
2	Метрика в областта на политиката	От 1 до 5	5	0.977769
3	Метрика в областта на икономиката	От 1 до 6	6	0.985117
4	Метрика в областта на медиите	От 1 до 8	8	0.99234
5	Средностатистически ИТ работник	От 1 до 16	66	0.993389

От таблица (4-3) се вижда, че стойностите на коефициента алфа на Кронбах за независимите променливи етапи на управление на кризи варират от (0,83448 до 0,991403).

За зависимата променлива: тя варира от (0,977769 до 0,993389), а алфа стойността за мерките за сигурност е (0,991949).

Модифицираната променлива: стойностите на коефициента алфа на Кронбах на модифицираната променлива (ИТ) са приблизително (0,993389) и всички те са по-големи от (0,977), което потвърждава съществуването на вътрешна последователност и отразява стабилността на резолюцията.

4.8 Пригодност на изследователския модел за използваните статистически методи

За да се провери пригодността на данните от изследването за линеен регресионен анализ и параметрични тестове, бяха тествани множествена линейна корелация и авто-корелация, както следва:

4.8.1 Мултиколинарно корелационно тестване

Този тест се използва, за да се гарантира, че няма почти перфектна линейна корелация между две или повече променливи. Този тест се извършва чрез изчисляване на коефициента на корелация на Пиърсън за размерите на независимата променлива, размерите на зависимата променлива и стойността на коефициента на инфлация на дисперсията (VIF) за всяка променлива в зависимост от избраната хипотеза. Резултатите бяха, както следва:

Коефициент на корелация на Пиърсън за размерите на независимата променлива

Коефициент на бетаинова хипертрофия (VIF)

За да се гарантира, че извадката не е повлияна от проблема с множествената корелация, беше изчислен коефициентът на усилване на контраста (VIF) и резултатите бяха, както следва:

(4-5) таблица

Параметър	Допуск	Коефициент на усилване на контраста VIF
Етап на ранно предупреждение	0.382	2.61
Етап на готовност и превенция	.375	2.74
Етапът на ограничаване на щетите	.299	3.52
Фаза на възстановяване на дейността	.365	2.96
Етап на обучение	.398	2.91

От таблица (4-4) се вижда, че стойностите на коефициента на инфлация на дисперсията VIF са по-големи от числото (1) и по-малки от числото (5) и варират от (2,61 до 3,52), тъй като стойността на допустимото отклонение е ограничена между 0,1 и варира между (.299 ДО - .398). Това е показател за отсъствието на проблема за множествена линейна корелация между всички променливи на независимото изследване.

4.9 Статистическа обработка

Изследователят е разчитал на софтуера на статистическия пакет, за да извърши следните анализи:

1- Описателна статистика: за да се опишат характеристиките на общността на демографските изследвания, които включват:

- o **Повторения:** да се опишат личните и функционалните характеристики на изследваната общност.
- o **Проценти:** за измерване на относителните честотни разпределения на характеристиките на изследваното население
- o **Средна аритметична стойност:** за измерване на средната стойност на отговорите на изследваната общност на параграфите от въпросника
- o **Стандартно отклонение:** за измерване на дисперсията на отговорите от средноаритметичната им стойност
- o **Относителна тежест:** определя се при коментиране на средните стойности по утвърдена формула и според петобалната система за оценяване на Likert на алтернативите за отговор за всеки параграф.

2- Аналитична статистика

- o **Коефициент алфа на Кронбах**
- o **Тестване на множествена линейна корелация,** използвайки коефициента на Пиърсън и коефициента на усилване на контраста
- o **Коефициент на инфлация на дисперсията (VIF).**
- o **Тестване на Множествена линейна корелация и на авто-корелацията,** за да се провери валидността на модела на изследването.
- o **Прост и множествен регресионен анализ (прост, множествен регресионен анализ).**

о Анализ на връзките с помощта на програмата Amos за тестване на прякото и непрякото въздействие на модифицираната променлива върху зависимата променлива.

Глава V

Анализ на данни и тестване на хипотези

5.1 Описание на характеристиките на изследваната извадка

5.2 Анализ на въпросите на изследването

5.3 Тестване на хипотезите на изследването

Тази глава съдържа резултатите от представянето, представяне и анализ на данните от изследването, прави преглед на описанието на характеристиките на изследваната общност, дава отговори на изследваните въпроси за извличане на аритметични средни стойности, стандартни отклонения, таблица на честотното разпределение и относителна тежест, тестване и обсъждане на хипотези.

5.1 Описание на характеристиките на изследваната извадка

По-нататък е дадено описание на личните данни, свързани с лицата от изследваната извадка, а именно: пол, възраст, образователен ценз, години трудов стаж, като следната таблица (5-1) показва резултатите от описателното изчисление на характеристиките на извадката:

1. Социален пол

Таблица 5- Описание на променливата „пол“

Променлива	Категория	Повторение	Процент
Възраст	Мъже	17	53%
	Жени	15	47%
Общо		32	100%

От горната таблица (5-1) може да се види, че най-високи процент (53%) от изследваната извадка представляват мъжете, докато най-ниският процент (47%) са жени, отразяващи интереса на Националния център за сигурност и управление при кризи при назначаване на мъже на административни длъжности. Това е индикация, че Центърът разчита основно на

мъже, защото има трудности при извършването на работата, която е възложена на мъжете и изисква непрекъснати физически усилия.

2. Възраст

Таблица (5-2)

Описание на представителите от извадката според възрастовата променлива

Променлива	Категория	Повторени	Процент
Възраст	Възраст от 20 до 30 години	8	25%
	От 30 до 40 години	61	43.75%
	От 40 до 50 години	8	25%
	От 50 до 60 години	2	6.25%
Общо		22	100%

От таблица (5-2) се вижда, че най-висок процент (43,75%) от извадката са на възраст от (30 до 40), следвани от (25%) от извадката на възраст от (20 до 30) и (от 40 до 50 години), докато най-ниският процент (6,25%) от извадката са на възраст (от 50 до 60 години), което показва, че най-голям процент от извадката е младежката група, съизмерими с характера на работата в областта на управлението на кризи и рисковете.

5.2 Анализ на въпросите на изследването

Следва представяне на най-ярките резултати от описателната статистика от параграфите и променливите на изследването:

Таблица (5-4) показва впечатлението на изследваната извадка към параграф, който е описан като независима променлива, регистрира достигане на средните аритметични стойности, стандартните отклонения и относителната тежест, като отговаря на въпроса: до каква степен се прилага Управление на кризи и влиянието му върху националната сигурност в Националния център за сигурност и управление при кризи?

От таблица (5-4) се вижда, че средноаритметичните стойности на независимата променлива са равни на (6.4), от гледна точка на изследователите, като и двете (след ограничаване на щетите, след възстановяване на дейността и след информационните технологии) достигат първокласни стойности със средно аритметично (6.4) и с висока степен на съгласие между

размерите на независимата променлива по-горе и второкласни при останалата част от измеренията на изследването със средноаритметична стойност (6.4) общия индекс на независимата променлива (4), което е показател за информираността на служителите за важността на горните фактори.

Глава VI

Констатации и препоръки

6.1 Предговор

6.2 Резултати

6.3 Заключение

6.4 Препоръки

Тази глава включва представянето и обсъждането на резултатите и препоръките, до които е постигнато чрез анализа на данните и проверка на хипотезите, като въз основа на тези резултати изследването представя няколко интерпретации на резултатите и може да бъде обобщено в следното.

6.2 Обсъждане на резултатите

Проучването имаше за цел да идентифицира въздействието на фазите на управление на кризи с неговите измерения (предотвратяване и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност за реагиране, възстановяване на дейността, познания) относно националната сигурност на Йордания с нейните измерения (здравни мерки, информационни мерки, мерки за сигурност, политически мерки и икономически мерки)

1- Отбелязва се, че относителната тежест на независимата променлива (етапи на управление на кризи) е висока и това е показател за способността на независимата променлива (етапи на управление на кризи) да влияе върху изследвания проблем на зависимата променлива (национална сигурност), където относителната тежест на измерението (превенция и смекчаване) е на първо място в средноаритметичната и относителната тежест, последвана (откриване на сигнали за ранно предупреждение) от средноаритметична и относителна тежест, докато останалите измерения (готовност, реакция, възстановяване, познания) се явяват след същата средноаритметична стойност и относителна тежест.

2- Отбелязва се, че относителната тежест на зависимата от националната сигурност променлива на Йордания е висока и това е индикация, че зависимата от националната сигурност променлива на Йордания има проблем и е необходимо способността на независимата променлива (етапи на управление на кризи) да повлияе на предмета на изследването, където тя дойде след (здравни мерки) на първо място с аритметична средна и относителна тежест, след което се яви след (мерки за сигурност) с аритметична средна и относителна тежест, след това дойде след (икономически мерки) с аритметична средна и относителна тежест, и след (медийни мерки) на последно място с аритметична средна стойност дойде след (Политически мерки) и с относителна тежест.

3- Отбелязва се, че относителното значение на модифицираната променлива (информационни технологии) със средноаритметична стойност е имало влияние, а това е показател за способността на модифицираната променлива (информационни технологии) за подобряване на въздействието на независимата променлива (етапи на управление на кризи) при повлияване на проблема за изучаване на зависимата променлива (национална сигурност) и намиране на решение.

4- Отбелязва се при проверката на хипотезите от първата до четвъртата главна и всички подхипотези да се отхвърли нулевата хипотеза и да се приеме алтернативна хипотеза за всички хипотези, за да се намери статистически значим ефект на значимо ниво ($\alpha < 0.05$) за всички хипотези.

5- Отбелязва се, че един от резултатите от тестването на първата основна хипотеза е отхвърлянето на нулевата хипотеза и приемането на алтернативна хипотеза, която гласи, че е налице статистически значимо въздействие на морално ниво ($\alpha < 0.05$) на етапите на управление на кризи при риск от бедствия. Намаляване и кризи в тези измерения (предотвратяване и смекчаване, откриване на сигнали за ранно предупреждение, готовност, реагиране, възстановяване на дейността, познания) на националната сигурност на Йордания в контекста на нейните измерения (здравни мерки, информационни мерки, мерки за сигурност, политически мерки и икономически мерки). В Националния център за сигурност и управление на кризи, където се отбелязва, че етапите на управление на кризи са обяснени с несъответствието в йорданската национална сигурност и че значимостта на независимото измерение лежи на моралната плоскост, може да се отбележи, че

Националният център за сигурност и управление на кризи обръща повече внимание на технологичното измерение.

6.3 Заключение

На международно ниво

- 1- Проучването показва значението на добрите международни отношения със страните- производителки за осигуряване на вериги за доставки за здравния сектор, промишлеността и други.
- 2- Значението на поддържането на веригите за доставки.
- 3 - Значението на взаимодействието на комуникациите и обмена на информация на всички международни нива.
- 4 - Значението на международната координация при кризи и бедствия и идентифициране на възможностите на страните и техните ресурси.

На регионално ниво

- 1- Значението на сътрудничеството и координацията на ниво страни от региона в Близкия изток и продължаването на комуникацията между страните.
- 2- Значението на обмена на информация за сигурността и икономическите сектори.
- 3- Познаване на възможностите на всички страни от региона в Близкия изток и техните центрове за вземане на решения.

На национално ниво

- 1- Значението на сътрудничеството и координацията между всички сектори в страната.
- 2- Значението на духа на работа в екип сред всички сектори в страната.
- 3 - Значението на сътрудничеството и координацията между публичния и частния сектор във всички области.
- 4 - Постоянна готовност и подготовка за кризи.
- 5- Обучение на служители в държавни агенции по управление на кризи и бедствия и на трите административни нива – висше, средно и ниско.
- 6 - Използване на съвременната наука и опит в държавните и частните университети, за да успее да преодолее кризите и бедствията.
- 7 - Когато всички видове сигурност, като икономическа, политическа и социална, са изпълнени, тогава националната сигурност се случва.

- 8- Успехът на управлението на Йордания на първия етап от коронакризата "ограничаване на вируса" преформулира имиджа на страната и връзката ѝ с гражданите и даде на всеки нова възможност да помогне на страната да се оправи и да развие вътрешното уравнение чрез ефективно присъствие на държавата чрез принципа на правоприлагането и преодоляване на пропастта между улицата и правителството.
- 9- Публичният сектор постигна добри резултати в първата фаза на кризата и доказва своята ефективност при посрещане на кризи.
- 10- Кризата доказва необходимостта да се даде приоритет на промишления и селскостопанския производствен сектор, които успяха да защитят страната през първия период чрез предоставяне на селскостопански и промишлени продукти на йорданския пазар по много адекватен начин.
- 11 - Разширяването на базата за вземане на решения и укрепването на управлението и националното партньорство са ключът към успеха и преминаването към следващата фаза.
- 12- Налице е значително увеличение на нивата на безработица в резултат на вътрешните резултати от кризата в сектора на туризма, както и в хотелиерството и някои компании и търговски и обслужващи сектори, свързани с покупателната способност на гражданите да приоритизират своите нужди, където хиляди граждани загубиха работата си поради тази пандемия, като се има предвид спадът на цените на петрола в международен план и неговото въздействие върху йорданската работна сила в чужбина.
- 13 - Проучването показва необходимостта от бързо връщане към икономическия живот със задължението на всеки да спазва здравните стандарти и условия.
- 14- Подкрепа и защита на засегнатите социални сегменти чрез развитие и разширяване на мрежите за социална закрила, преразпределяне на разходните приоритети в бюджета и насочването му към подкрепа на секторите в нужда, вместо на други по-маловажни и подпомагане на частния сектор и засегнатите компании.
- 15 - Проучването показва, че кризата създава специфични възможности в няколко области, най-вече: високите постижения на Йордания в сектора на информационните технологии и повишаването на йорданските способности. Освен

това, развитието на йорданските способности и прехвърлянето на повечето от нейните услуги в онлайн - пространството.

16- Проучването показва ясно и конкретно въздействието на коронакризата, особено с използването на дистанционно обучение и дистанционна работа, което спести много разходи и подобри работата на йорданската бюрокрация.

17 - Проучването показва необходимостта вниманието да се съсредоточи върху определени сектори като фармацевтичната промишленост и медицинските технологии.

18 - На ниво международни отношения проучването застъпва идеята за предефиниране на значението на геостратегическото местоположение на Йордания, предвид географската ѝ близост въз основа на общи икономически интереси

19- Проучването стигна до определени резултати, тъй като в здравния сектор се показва осезаема способност да се отговори на натиска, свързан с корона кризата

Медиен сектор

20 - Проучването показва, че йорданското правителство е в състояние да развенчае слуховете и фалшивите новини с помощта на по-силни правителствени изказвания и постоянно проследяване на съобщенията, което до голяма степен внушава доверие в наратива на правителството.

21 - Проучването показва, че лекотата на предаване на информация и прозрачността е най-успешното оръжие и най-възпиращото средство за пропускане на информация, слухове и компрометирани медийни съобщения.

22- Йордания успя да предвиди размера на кризата след съобщението на Световната здравна организация за коронакризата и започна да събира информация за нея и да се подготвя медицински и икономически.

23- Йордания успя да овладее болестта и това спечели възхищението на Световната здравна организация.

24- Йордания успя да се подготви за кратко време.

25- Йордания се справи с кризата цялостно на всички етапи с минимални загуби.

26- Сътрудничество на всички страни по управление на кризи за успех; Всички работеха в дух на екипна работа

27 - Политически, правни, законодателни органи, медии и хора ще работят за постигане на целите за оцеляване след кризата.

28 - Извлечени са поуки от всеки етап на кризата и са извлечени поуки от тях за в бъдеще.

29- Резултатите от проучването доказаха, че реалността на прилагането на тези разбирания в центъра е на високо ниво, което показва, че центърът отделя голямо внимание на измерението на управлението на кризи поради дългогодишния опит на центъра в управлението на кризи от всякакъв вид, а ръководството на центъра се фокусира върху процеса на привличане на квалифицирани човешки ресурси от йорданското правителство, предвиждащо бъдещето с всички възможности и намаляване на риска, за ефективно реализиране на целите на Националния център за сигурност и управление при кризи.

30 - Националният център за сигурност и управление на кризи се счита за способен на високи постижения в управлението на кризи. Резултатите от проучването доказаха, че нивото на управление на кризи в центъра е на високо ниво; Националният център за сигурност и управление на кризи е уникален модел в Йордания и околния свят и това беше показано чрез коронакризата (Covid-19) по ефективен начин в изследването, проведено на база на центъра.

31 - От изследването заключаваме, че управлението на кризи, постигнато от Националния център за сигурност и управление на кризи, се нуждае от редица фактори, които спомагат за даване на свобода на вземане на решения за лесна координация на административните процеси и делегиране на правомощия за повишаване на иновационните способности, както и че разбирането на стратегията на центъра за управлението на кризи и кризисните етапи е основният двигател на тези фактори, както и определяне на подходящи начини за интегриране на тези фактори с цел постигане на решения за управление на кризи.

32 - От настоящото изследване заключаваме, че центърът има опит в управлението на различни кризи, тъй като преди това се е занимавал с бежанци от три различни потока (палестинци, иракчани, сирийци, като всички те имат граници с Йордания), военни кризи и други. Той е в състояние да работи в бързо променяща се среда, която изисква перспективно мислене за бъдещето чрез идентифициране на рисковете и идентифициране на нестандартни възможности, в ускорена и нетрадиционна работна среда и в турбулентна среда.

33 - Изследването показва постоянната необходимост от подготовка за кризи, наблюдение на международни и местни показатели, както и проучване на възможностите за превръщане на проблемите в кризи и непренебрегване на природните рискове.

34 - Проучването показва значението на медийната осведоменост във всичките й визуални и аудио форми и сайтове на социалните мрежи за предпазване на гражданите от рисковете от кризи и спасяването на хиляди от тях

35 - Проучването показва значението на мерките за сигурност (полиция, армия и цялостно сътрудничество между всички агенции за сигурност при кризи от всякакъв вид).

36- Проучването показва, че политическите мерки не са се променили и политическата система е останала работеща и Йордания, страната е запазила демокрацията си, а йорданският парламент е допринесъл за запазването на законодателството и неговото прилагане без дискриминация.

37- Икономически мерки; наученото показва въздействието на йорданската икономика, тъй като останалите световни икономики бяха засегнати от коронакризата.

38 - Проучването показва колко е важно да се поучим от кризата и да извлечем поуки от грешките и правителствените процедури и непрекъснатото постоянно развитие на процедурите.

39 - Проучването показва значението на технологичния фактор, технологичното развитие, базите данни и развитието на инфраструктурата в синхрон с глобалното развитие, за да се поддържат постиженията и непрекъснатото развитие, за да се гарантира успех и високи постижения.

6.4 Препоръки

Според резултатите от проучването изследователят формулира редица препоръки, както следва:

А - Фокусът при управлението на кризи

1. Необходимостта да се обърне внимание на темата за планирането на управлението на кризи в Йордания като една от причините за успеха на стратегическото планиране, тъй като управлението на кризи дава възможност за справяне с

извънредни ситуации, които възникват, първо като ги предотвратява, или като намалява отрицателното им въздействие, когато възникнат.

2. Работа за постигане на баланс в процеса на управление на кризи чрез активиране на всички основни компоненти и елементи на успешното управление на етапите преди кризата и реакция при кризи, а също и след кризата, тъй като тези етапи на кризата представляват цялостна перспектива при управлението на кризи, което означава не само как да се справим с кризата, когато тя се случи, но започва с търсене и проучване на всички показатели, които прогнозироват съществуването на криза и всички показатели, които могат да помогнат в предотвратяването на кризите или смекчаване на техните ефекти и по този начин да се помогне в процеса на готовност и подготовка, а след това да се увеличат възможностите и способностите при сблъсък с тях, и накрая да възстанови нормалната дейност след кризата и да се изведат поуки от предишната криза.

3. Опит за разработване на сценарии, варианти и планове, които предвиждат възникването на кризи и се опитват да прилагат практически мерки спрямо тях и да изследват степента на готовност на Дирекцията за посрещане на бъдещи кризи.

4. Осигуряване на технически и организационни възможности, които включват планиране в извънредни ситуации, оценка на кризисната информация и проектиране на специални спешни звена за управление на кризи във всяко от министерствата

5. Създаване на механизъм за обмяна на опит между различните отдели, свързани с управлението на кризи в Йордания и между други заинтересовани агенции.

6. Формиране на екип за управление на кризи от специализирани служители и компетентни и добре подготвени административни ръководители в областта на кризите, така че екипът да е готов по всяко време да посрещне кризите и да обучи друг екип в случай, че се наложи ротация или подмяна на човешки ресурс, ако част от тях се пенсионира.

7. Необходимостта кризисният център в Йордания да провежда и активизира специализирани курсове, семинари и конференции в областта на процеса на управление на кризи за административни ръководители и всички заинтересовани служители, в присъствието на специалисти в тази област, да развива и квалифицира административни, технически и поведенчески умения и способности, необходими в процеса на управление на кризи, както и да развива възприятия сред

административните ръководители на всички нива от кариерата им въз основа на интегрираната перспектива в процеса на управление на кризи в неговите три етапа, обсъждане на всички пречки и препятствия, пред които са изправени в тази област и работа по посока на намиране на подходящи решения за тях.

8. Използването на специализирани експерти извън Йордания, както и на опита на водещи страни и организации в тази област, за да се възползват от техния опит в планирането на процеса на управление на кризи.

9. Насърчаване на взаимодействието между ръководството и служителите, чрез върховенството на духа на работа като екип, сътрудничество между ръководството и различните отдели, обмен на мнения, предложения и идеи, които водят до бързо приключване на работата и насърчаване на принципа на консултиране и колективно решение, особено по време на кризи.

10. Работа по провеждане на по-нататъшен преглед, оценка и непрекъснато разработване на планове за управление на кризи, провеждане на макетни експерименти за справяне с потенциални кризи, за тестване на ефикасността и ефективността на тези програми и планове, идентифициране на слабости за преодоляването им, идентифициране на силните страни, на които да се обърне внимание с цел да се усъвършенстват.

Б - Използване на информационните технологии в процеса на управление на кризи в Йордания

1. Работа по планиране на процеса на използване на информационните технологии в Националния център за управление на кризи в процеса на управление на кризи, пропорционално на способностите и уменията на кадрите там и характера на изискванията за изпълнение на задачите, които се изискват от тях.

2. Развитие на информационната мрежа и бази данни между ведомствата, свързани с управлението при кризи в Националния център и между въоръжените сили и други съответни агенции за сигурност.

3. Използване на експерти от водещи страни в тази област, за да се обясни как да се използват съвременни технически методи и съвременни системи за информационни технологии в процеса на управление на кризи, и като се има предвид, че са разработени програми, които са свързани с уменията и целите на работниците в областта на управлението на кризи, като се отчита значението на възползването от

опита на развитите и приятелски страни при използването на информационни технологии в процеса на управление на кризи и работа по трансфер на съвременни средства в тази област.

4. Значението на подбора на научно-технически и административно квалифицирани кадри за административни и технически ръководители, работещи в условията на кризи и работа по посока осигуряването им с експертиза на технически кадри в областта на информационните технологии, с цел подобряване на ефективността в процеса на управление на кризи с помощта на информационните технологии.

5. Значението на насърчаването и мотивирането на кадрите в Националния център за управление на кризи относно процеса на използване на информационните технологии при справяне с кризи и значението на творчеството в тази област, чрез увеличаване на материалните и морални стимули за тях, обръщане на внимание на тяхното популяризиране и насърчаване на творческите, адресиране на проблемите, с които могат да се сблъскат, които възпрепятстват доброто представяне и обръщане на внимание на непрекъснатото обучение на кадри в Националния кризисен център за ефикасно и ефективно справяне с кризи и използване на информационни технологии с всичките им компоненти.

6. Работа за насърчаване на курсове и практически изследвания и провеждане на по-специализирани теренни проучвания в областта на информационните технологии и процеса на управление на кризи и как да се използват информационните технологии в процеса на управление на кризи, за да се създаде широкообхватна практическа база от знания в тези области.

7. Работа за промяна на преобладаващата в катедрата негативна организационна култура и създаване на организационна култура, която вярва повече в мисленето и насърчаване на креативността и иновациите в областта на информационните технологии и процеса на управление на кризи като един от съвременните аспекти.

8. Периодична и регулярна оценка на осъществимостта на използването на информационните технологии в процеса на управление на кризи, основана на научни, практически и реалистични критерии в процеса на оценяване, обсъждане на резултатите от оценката и работа за своевременно решаване на възникналите проблеми.

В- Центърът за информационни технологии

1. Трябва да има дългосрочен план с ясни етапи, разработен от ръководството на Националния център за управление на кризи в Йордания, за създаване на интегрирана система за информационни технологии, в която са налични всички компоненти и в която са определени желаните цели за използване на информационните технологии, въздействието на използването му както върху управлението на националния кризисен център, така и върху неговите служители и изискванията, които трябва да бъдат изпълнени като резултат от тази технология.
2. Обединяване на базите данни в Националния център за управление на кризи от един тип база данни, поради важността на намаляване на тежестта на управлението на бази данни в центъра, увеличаване на интеграцията на данните, лекота на извличане и лекота на съхранение.
3. Обръщане на внимание на обучението на служителите как да се възползват от информационните технологии и използването им при изпълнение на възложените им задачи и работи и мотивиране на служителите да го правят, като същевременно се установява принципът на възнаграждение и наказание на обучаемите, така че тези, които не са заинтересовани и нередовни в обучението, да не получат възнаграждение, а тези с добро представяне да бъдат възнаградени.
4. Необходимостта от провеждане и активизиране на специализирани курсове, семинари и конференции в областта на информационните технологии за административни ръководители и всички заинтересовани служители в присъствието на специалисти в тези области, обсъждане на пречките пред тях и намиране на подходящи решения.
5. Внимание към редовната периодична поддръжка на хардуер, софтуер, бази данни и мрежи, внимание към превантивната поддръжка, а не само към ремонтната дейност, т.е. поддръжка да се налага само в случай на внезапни неизправности.
6. Периодична и регулярна оценка на осъществимостта на използването на информационните технологии в националния кризисен център в Йордания, като се подчертава необходимостта от участие на различни административни нива в рамките на отдела за тази оценка.

Г - По отношение на управлението на кризи

1. Йордания успя да предвиди размера на кризата след съобщението на Световната здравна организация за коронакризата и започна да събира информация за нея и да се подготвя медицински и икономически.
2. Йордания успя да овладее болестта по признание на Световната здравна организация и бързо да овладее кризата.
3. Йордания успя да се подготви за кратко време.
4. Управление на кризата на всички нейни етапи с минимални загуби.
5. Сътрудничество на всички страни по управление на кризи за успех на всички, работили в екипен дух.
6. Политически, правни, законодателни органи, медии и хора ще работят за постигане на целите за оцеляване след кризата.
7. Извлечени са изводи и уроци от всеки етап на кризата и поуки от тях за в бъдеще.
 - Повишаване на вниманието на центъра към управлението на кризи и нейните етапи, за да се повиши способността за справяне с кризи от всякакъв вид и характер.
 - Повишаване на капацитета на човешките ресурси на персонала в националния кризисен център чрез планове за обучение, развитие на капацитета, трансфер и обмен на знания между служителите чрез брейнсторминг сесии и външни курсове в страни с дългогодишен опит.
 - Предоставяне на повече свобода на ръководителите на Националния кризисен център при вземането на решения чрез широко делегиране на правомощия за извършване на тяхната работа и активиране на овластяването в рамките на центъра с цел повишаване на възможностите на работещите, използващи технологиите.
 - Разработване на нови и неконвенционални механизми за координация между елементите на операциите и подсистемите на центъра и стратегическите партньори извън центъра, като международни кризисни центрове и търговски и фармацевтични центрове за вземане на решения.
 - Обръщане на внимание на местните медии и повишаване на доверието в тях.
 - Разширяване на инвестициите в здравния сектор и болниците.

- Разширяване на научноизследователските центрове, информираност и подкрепа за техния принос за намаляване на разходите за кризи, ако решенията са на местно ниво
- Обръщане на внимание на ИТ сектора и инфраструктурата и ускоряване на внедряването на електронното управление.
- Повишаване и удвояване на доверието на гражданите към центъра и обръщане на внимание на мненията и предложенията на гражданите и техните реакции при кризи.
- Националният център за сигурност и управление при кризи използва специален език в общуването с аудиторията в криза чрез медии и технически квалифицирани хора, за да предаде фактите, свързани с кризата, поради голямата роля на медиите за промяна на хода на кризата в правилната посока, постигане на състояние на доверие и чувство за сигурност и повишаване на информираността сред аудиторията в криза.
- Осигуряване на човешки и материални ресурси бързо, навременно и в определени срокове и без губене на време, за да се избегне неорганизирано справяне с кризисните критерии, за да се създаде състояние на увереност за екипа за управление на кризи, а не объркване и хаотичност в решенията.
- Активиране на съвременни програми и инструменти в информационните системи, проследяване на технологичното развитие и въвеждането им в експлоатация незабавно и обръщане на внимание на всичко, което е модерно, за да се получи достъп до точна информация възможно най-скоро, което допринася за прогнозиране и ранно наблюдение на настъпването на кризата и усещането ѝ преди тя да е настъпила.
- Привличане на квалифицирани, опитни и знаещи хора от университети или научноизследователски центрове, ако е необходимо, и оползотворяване на тяхната експертиза с цел оптимално справяне с различни кризисни данни и създаване на нови решения своевременно и с минимални загуби.
- Свързване на центъра с международни организации и органи с подобна работа за съвместно използване на информация и експертиза за оптимално справяне с кризи от всякакъв характер.

- Използване на националните способности при необходимост и обединяване на усилията на съответните национални институции за постигане на оптимални решения, процедури и програми за справяне с кризи.
- Координация между научноизследователския център и йорданските университети за разкриване на потенциалните научни възможности за решаване на кризи или научно интерпретиране на явленията, както в рамките на неговата компетентност да допринася за управлението и разрешаването на кризи.

Добавената стойност на проучването:

- 1 - Значението на международното сътрудничество при бедствия и кризи.
- 2 - Значението на създаването на международни и регионални центрове за управление на кризи за целите на хуманитарното сътрудничество.
- 3 - Значението на вниманието към секторите здравеопазване, селско стопанство и храни.
- 4 - Сътрудничеството между страните при кризи спасява животи, пари и време.

ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИЯТА

Заглавието на тази дисертация беше подбрано точно и обективно, тъй като същата се занимава с "пандемията от коронавирус в Йордания: към укрепване на националните способности и .

Ето защо това изследване се счита за едно от ранните проучвания, проведени на национално ниво, където се обсъждат обективно и задълбочено повечето от процедурите и мерките, които са от значение за управлението на кризи и бедствия; то представлява крайъгълен камък за национална референция в тази област, която може да се използва в началото на правителствената дейност чрез създадения през 2008 г. Национален център за сигурност и управление на кризи, тъй като съдържа много приноси, които накратко могат да се обобщят, както следва:

Първо: Режим на "Оценка на националната сигурност" по отношение на смекчаването на последиците от управлението на кризи и бедствия и силен крайъгълен камък, който предлага нови необходими правни инструменти за укрепване на режима на националната

сигурност". Чрез посочване на всички правни текстове и регламенти за националните системи, които са свързани с документи за управление на кризи от различни държавни ведомства и показване на тяхното съответствие и способност да управляват тяхната безопасност и сигурност и да определят техните недостатъците. Освен подчертаването на всички национални закони и разпоредби, приложими понастоящем по отношение на кризисното законодателство и колко ефективно и ефикасно служат като всеобхватен национален закон за управление във всички сектори, това проучване ще формира основен стълб на действие в бъдеще.

Второ: Настоящото изследване дава ясно и практическо предложение за това как работи Националният център за сигурност и управление при кризи чрез оценка на съществуващата система, дефиниране на слабостите и пропуските в нея и предложените процедури и мерки, които са интегрирани в начина ѝ на работа и отношенията ѝ с държавни ведомства, органи и международни организации със съответстващата солидна инфраструктура и ясна бъдеща визия, която може да бъде национална институция, към която могат да се правят препратки

Трето: Проучването обсъжда всички видове мерки и такива, които са предприети от йорданското правителство от самото начало по отношение на корона пандемията до този момент . Правителството на Йордания даде възможност за оценка и сравняване на тези международни процедури по отношение на ангажимента си към международните изисквания и препоръки и предложи решения в този контекст. Това ще формира важен референтен документ, ако държавата реши да разработи своя нормативна база и да укрепи процедурите си по отношение на управлението на кризи и безопасността и сигурността на гражданите в Йордания и да предприеме необходимите стъпки и процедури за изпълнение на стратегическите планове

Четвърто: Проучването обсъжда обстоятелствата и причините, които са причинили значими събития в Йордания, първото от които са палестинските бежанци през 1948 г., второто са бежанците от 1967 г., а третото са сирийските бежанци през 2011 г., четвъртото са бежанците от Газа през 2024 г., които намират убежище в Йордания, а страните от ООН се изправят лице в лице с проблема за решаване на кризата. Йорданското правителство оценява процедурите и мерките за откриване, предотвратяване и реагиране на събитията,

от една страна, и предлага решения за преодоляване на слабости, които могат да послужат като извлечени поуки и препратка към правителството, в случай че реши да измени своите разпоредби и приложими закони и процедури, когато е готово за справяне с подобно събитие на национално ниво. Проучването обсъжда обстоятелствата и причините, които са причинили значими събития в Йордания, първото от които са палестинските бежанци през 1948 г., второто са бежанците от 1967 г., а третото са сирийските бежанци през 2011 г., четвъртото са бежанците от Газа през 2024 г., които намират убежище в Йордания, а страните от ООН се изправят лице в лице с проблема за решаване на кризата. Йорданското правителство оценява процедурите и мерките за откриване, предотвратяване и реагиране на събитията, от една страна, и предлага решения за преодоляване на слабости, които могат да послужат като извлечени поуки и препратка към правителството, в случай че реши да измени своите разпоредби и приложими закони и процедури, когато е готово за справяне с подобно събитие на национално ниво.

СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, СВЪРЗАНИ С ДИСЕРТАЦИЯТА

- 1) Йорданска национална стратегия за кризи и бедствия по време на кризата с коронавируса, умерена роля на информационните технологии, сп. „Национална сигурност“, бр. 15, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-15/>).
- 2) Влиянието на етапите на управление на кризи в йорданската национална сигурност 2020-2024, сп. „Национална сигурност“, бр. 16, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. <https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-16/>).
- 3) Въздействието на стратегическата гъвкавост в управлението на кризи в Частен университет Джераш – Йордания - 2024, сп. „Национална сигурност“, бр. 17, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-17/>).
- 4) Интелектуалният капитал и иновационното въздействие в управлението на кризи: Йордания като казус, сп. „Национална сигурност“, бр. 18, ISSN: 2682-941X & ISSN: 2682-9983, референтен номер 3387 в НАЦИД. (<https://nacionalna-sigurnost.bg/%d0%b1%d1%80%d0%be%d0%b9-18/>).

Използвана литература:

1. Alink, F., Boin, A., & Hart, P. (2001). Institutional crises and reforms in policy sectors: The case of asylum policy in Europe. *Journal of European Public Policy*, 8(2), 286-306. <https://doi.org/10.1080/13501760151146487> [Taylor & Francis Online], [Web of Science®], [Google Scholar]
2. Anderson, J. (forthcoming). A history of crises in the European Union. In N. Nugent, W. E. Paterson, & M. Rhinard (Eds.), *The European Union: Crises and challenges*. Bloomsbury Press. [Google Scholar]
3. Anghel, V., & Jones, E. (2023). Is Europe really forged through crisis? Pandemic EU and the Russia - Ukraine war. *Journal of European Public Policy*, 30(4), 766786. <https://doi.org/10.1080/13501763.2022.2140820> [Taylor & Francis Online], [Google Scholar]
4. Backman, S., & Rhinard, M. (2018). The European Union's capacities for managing crises. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 26(2), 261- 271. <https://doi.org/10.1111/1468-5973.12190> [Crossref], [Web of Science®], [Google Scholar]
5. Barley, K., Beer, N., & Zile, R. (2021). Mid-term activity report: Developments and trends of the ordinary legislative procedures (1 July 2019-31 December 2021). European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/245741/Mid-termActivity-Report_EN.pdf. [Google Scholar]
6. Bengtsson, L., Borg, S., & Rhinard, M. (2018). European security and early warning systems: From risks to threats in the European Union's health security sector. *European Security*, 27(1), 2040. <https://doi.org/10.1080/09662839.2017.1394845> [Taylor & Francis Online], [Web of Science®], [Google Scholar]
7. Blauburger, M., Grabbe, C., & Ripoll Servent, A. (2023). EU free movement of people: Fully recovered from or suffering from long COVID? *Journal of European Public Policy*, 30(4), 696720. <https://doi.org/10.1080/13501763.2022.2140818> [Taylor & Francis Online], [Google Scholar]
8. Boin, A. (2019). The transboundary crisis: Why we are unprepared and the road ahead. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 27(1), 94-